
ANVENDELSEN AF STRAFFELOVENS § 290 OM HÆLERI

FAMILIERELATIONERS SÆRLIGE INDFLYDELSE

CHRISTINE DUUS HYLLESTED - STUDIENUMMER: 2015-5383

TITELBLAD

Uddannelse: Jura, Aalborg Universitet

Dansk titel: Anvendelsen af straffelovens § 290 om hæleri – familierelationers særlige indflydelse

Engelsk titel: The application of section 290 of the Criminal Code – the special influence of family relations

Retsområde: Strafferet, straffeproses

Vejleder: Lene Wachter Lentz

Projektaflevering: 19. maj 2020

Forfatter: Christine Duus Hyllested, 2015-5383

ABSTRACT

In recent years, several public fraud cases have emerged. These cases are the reason for the desire to elucidate the scope of section 290 of the Criminal Code.

The penal provision regulates a wide scope and, through analysis of case law, has established a clear use of a lower intention limit. However, this limit differs according to the jurisdiction, and within the tax law there is a greater tendency to state intentions of *dolus eventualis*. This difference is intended to adjust the assessment according to the scope of the provision, and there is a clear grey area in the application of section 290.

This grey area is not only relevant according to case law. The theoretical basis for its application is not sufficiently exemplified. One of the essential elements of section 290 is the impunity under section 290 (2). 3. The defendant may claim impunity after receiving the proceeds from a criminal offense if this has been received for usual maintenance. After the process of the law, customary maintenance is not broadly defined, and it is exemplified only by the receipt of unusual individual objects, such as an expensive fur coat. When assessing the value of the objects, one can rely on section 509 of the Code of Criminal Procedure, which defines what is necessary for a modest home and a modest living. Therefore, it is difficult to assess the application of impunity, where multiple items of different value are received over extended periods. There is also a skew as each family requires a definite assessment as no families are alike. Therefore, each individual assessment is about intent and what subjective and objective elements the perpetrator has been influenced by.

The case against Britta Nielsen's children demonstrates these uncertainties in practice. On the basis of the explanations and evidence provided so far, a sentence based on the lower limit can be used for a conviction under section 290 of the Criminal Code. The children deliberately choose not to seek more information through an indirect acceptance of avoiding obtaining knowledge, which in the worst case may be the basis for realizing the content of the offense in section 290.

The problems that have emerged through the theoretical analysis exhibit an uncertainty in the field of application. These uncertainties also touch the aspect of legal certainty and the individual citizen's duty to act and the prohibition of self-incrimination in relation to what one might expect from the receiving party of a proceeds arising from a criminal offense.

This thesis shows that there is not one specific proposal that can solve the various problems, but independent criminalization of type cases can be a solution and clarification that ensures the individual citizen and a specification of the courts' assessment basis.

Titelblad	2
Abstract.....	3
1. Indledning.....	8
1.1 Problemformulering.....	9
1.2 Afgrænsning.....	9
1.3 Retskilder og metode.....	10
1.3.1 Retskilder	10
1.3.2 Retsdogmatisk metode	11
1.3.3 Retspolitisk metode.....	11
2. Hæleri efter STRFL § 290.....	12
2.1 Hæleri isoleret fra før-forbrydelsen.....	13
2.2 Hæleribestemmelsens gerningsindhold	15
2.2.1 Definitionen af 'udbytte'	15
2.2.2 Definitionen af 'uberettiget'	15
2.2.3 Objektive krav til bestemmelsen.....	15
2.2.4 Subjektive krav til bestemmelsen.....	17
2.3 Sammenhængen med STRFL § 290a om hvidvask og hvidvask generelt.....	18
2.4 Formueforbrydelse(r)nes tilhørende uagtsomhedsbestemmelse – STRFL § 303	19
2.4.1 De objektive og subjektive krav til bestemmelsen.....	19
2.4.2 Vurderingen af uagtsomhed ud fra retspraksis.....	20
2.5 Straffrihed efter STRFL § 290, stk. 3	22
2.5.1 Gerningsindholdet.....	23
3. Forsæt og uagtsomhed.....	25
3.1 Forsæt.....	26

3.1.1 Forsætgraderne	26
3.2 Uagtsomhed	28
3.2.1 Uagtsomhedsgraderne	28
3.2.2 Objektive og subjektive elementer ved uagtsomhed	29
3.2.3 Uagtsomhedens afgrænsning	30
4. Trangsbeneficiet efter RPL § 509 ved forsætbedømmelsen	31
4.1 Husstandens enkelte genstande	31
4.2 Begrebet 'hjemmet' gennem tiden	32
4.2.1 Definitionen af et 'beskedent hjem'	33
5. Svindel i Socialstyrelsen	34
5.1 Britta Nielsens dom	35
5.2 Hæleri-tiltalen mod Britta Nielsens børn	35
5.2.1 Svaghed ved analysen	36
5.2.2 Forelæggelse af sagen	36
5.2.3 Børnenes opvækst som et udgangspunkt for forsætbedømmelsen	36
5.2.4 Samina Hayat	38
5.2.5 Jimmy Hayat	42
5.2.6 Jamilla Hayat	44
5.2.7 Opsummering af den nuværende bevisførelse og afgivne forklaringer	47
5.3 Sagens videre forløb	48
6. Den retsdogmatiske konklusion	49
6.1 Anvendelsen af § 290 i sagen mod Britta Nielsens børn	49
6.2 Bevisproblemer	51
6.3 Anvendelsen af dolus eventualis	52

7. De retspolitiske aspekter	53
7.1 Ændring af anvendelsesområdet for § 290	53
7.1.1 Materiel atypicitet	54
7.1.2 Specificering af anvendelsesområdet for § 290, stk. 3.....	54
7.1.3 De subjektive betingelser	55
7.2 Ændring af anvendelsen af § 303	56
7.3 Anerkendelse af retsområdernes forskellighed	57
7.3.1 Selvstændig kriminalisering af typetilfælde.....	58
7.4 Fremtiden for STRFL § 290	59
Litteraturliste	61

1. INDLEDNING

De seneste år er flere sager om svindel i det offentlige kommet frem i dagens lys. Disse sager er med til at udfordre anvendelsen af straffelovens¹ § 290. Den igangværende sag mod Britta Nielsens børn er katalysatoren for at udforske anvendelsesområdet for § 290, da der er usikkerheder omkring skyldsspørgsmålet i tilfælde, hvor den uberettigede vinding fra en strafbar lovovertrædelse videreføres i et familieforhold.

Efter straffelovens § 290, stk. 3 er der straffrihed for dén, der modtager udbytte til sædvanligt underhold eller udbytte til normalt vederlag for almindelige forbrugsvarer, brugsting eller tjenester. Denne straffrihed er ikke bredt eksemplificeret til brug for vurderingen, hvad der defineres som *sædvanligt underhold* eller *normalt vederlag*. Dette kombineret med manglende praksis kan komplicere den generelle bedømmelse af sager vedrørende hæleri i familieforhold. Dette gør sig især gældende i sager, hvor man ikke har konkrete beviser, som statuerer et direkte forsæt fra tiltaltes side.

Sagen mod Britta Nielsens børn indebærer disse elementer, da anklagemyndighedens manglende bevis på direkte forsæt udfordrer forsætbedømmelsen. Hvordan spiller disse elementer en rolle i bedømmelsen, og ud fra anklagemyndighedens pålagte bevisbyrde kan der så i grænsetilfælde statueres tilpas ond vilje, som understøtter et forsæt? Dette udfordrer anvendelsen af den nedre forsætgrænse, som omfatter *sandsynlighedsforsæt* og *dolus eventualis*. Og når vurderingen af forsæt ligger i dette leje, kan det så sætte den enkelte borgers retssikkerhed over styr?

Der er ved afleveringstidspunktet for specialet endnu ikke afsagt dom i sagen. Der er tale om en principiel sag i forhold til forsætbedømmelsen og udstrækningen af anvendelsen af § 290 i forhold til forsættet, da de teoretiske variationer anvendes forskelligt i praksis alt efter den konkrete sag og de omfattede straffebestemmelser. Det er ligeledes også en sag med stor retspolitisk værdi, da den rører ved en retsfølelse og retfærdighedssans i den almindelige borger. Pengene fra svindlen mod Socialstyrelsen er gået til familien og dennes exceptionelle forbrug, som har skabt en harme i samfundet.

Derved kan der uofficielt også ligge et ønske om at skabe præcedens for disse sager, hvor en offentligt ansat først og fremmest uberettiget har tilegnet sig penge eller værdier, og derefter benyttet dem til at forsørge og forsøde sit eget og familiens liv. Ved et stærkt nedslag og en hård anvendelse af f.eks. *dolus eventualis* kan der ud fra et retspolitisk synspunkt være en afskrækkende effekt. Det er herved ikke kun ens egen accept af risiko ved overtrædelse af en berigelsesforbrydelse man som gerningsmand står med, men man skal også forholde sig til, at ens familiemedlemmer eller nære relationer ved en eller anden bevidsthedsgrad risikerer at realisere gerningsindholdet i § 290.

---

¹ Lovbekendtgørelse 2019-09-17 nr. 976, Straffeloven (Også omtalt *STRFL* i specialet)

1.1 PROBLEMFORMULERING

I dette speciale søges en afklaring på anvendelsen af straffelovens § 290 om hæleri.

Problemstillingen behandles med særligt fokus på familierelationer, og hvorvidt en familierelation har en særlig indflydelse på forsætbedømmelsen på baggrund af et familiemedlems overtrædelse af en formueforbrydelse efter straffelovens kapitel 28.

Specialet omfatter en gennemgang af vurderingsgrundlaget for forsæt og uagtsomhed samt transgbeneficiet efter retsplejelovens² § 509 som grundlag for forsætbedømmelsen i tilfælde med hæleri i familieforhold. Hæleri-sagen mod Britta Niensens børn analyseres for at vurdere det nuværende teoretiske grundlag for en forsætbedømmelse i henhold til § 290.

Slutteligt ønskes det vurderet, om § 290 i sin nuværende form med sine objektive og særligt subjektive betingelser favner tilfælde som f.eks. sagen mod Britta Niensens børn, og alternativer til ændringer vurderes ud fra et retspolitisk aspekt.

1.2 AFGRÆNSNING

Specialet forsøger at tage sigte på en afgrænsning og behandling af hæleribestemmelsen. Som følge heraf bliver alle aspekter vedrørende straffelovens § 290a om hvidvask ikke behandlet udover en perifer sammenligning for at forstå anvendelsesområdet for § 290.

Forsæt og uagtsomhed er centrale aspekter i dette speciale, og det indgår som et delelement i det store billede for anvendelsen af § 290. Teorien om uagtsomhed understøtter forståelsen af teorien omkring forsæt, og uagtsomhed vil ligeledes indgå som et mindre element i opsummeringen af

specialet. Der vil derfor ikke blive gået i dybden med blandt andet bevidst uagtsomhed, som dog vil være et element i de afsluttende bemærkninger.

Medvirken vil heller ikke blive behandlet, da gerningsmandens handlinger eller mangel på samme typisk vil lægge sig op ad andre bestemmelser i kapitlet om formueforbrydelser, hvilket går ud over området for, hvad dette speciale vil behandle.

---

² Lovbekendtgørelse 2019-09-10 nr. 938, Retsplejeloven (Også omtalt *RPL* i specialet)

1.3 RETSKILDER OG METODE

Til specialet anvendes national lovgivning i form af straffeloven og retsplejeloven. De mest centrale bestemmelser er STRFL § 290 om hæleri, STRFL § 303 om uagtsomhed ved formueforbrydelser samt RPL § 509 om trangsbeneficiet.

1.3.1 RETSKILDER

Domspraksis er en vigtig retskilde i national ret. Retspraksis har en betydelig rolle for forståelsen og anvendelsen af lovgivningen. Ved anvendelsen af den retsdogmatiske metode analyseres retspraksis for at belyse retsstillingen af anvendelsen af hæleribestemmelsen.

Retspraksis angående trangsbeneficiet er også analyseret for at få en forståelse af vurderingen af *sædvanligt underhold*, som er grundlæggende for straffriheden efter STRFL § 290, stk. 3, hvor straf efter bestemmelsen ikke (...) *kan pålægges den, som modtager udbytte til sædvanligt underhold fra familiemedlemmer eller samlever (...)*³.

Der foretages analyser af flere domme, som er med til at belyse de ovenstående elementer ved anvendelsen af STRFL § 290, og resultatet heraf fremgår af de forskellige afsnit til at eksemplificere anvendelsen af den konkrete juridiske teori. Dommenes anvendelse af retsreglerne til at afgøre en konkret problemstilling og den tilhørende argumentation herfor er det essentielle for dommenes ratio decidendi. Herved kan de anvendes som fremtidige retskilder.

1.3.1.1 KILDER UDEN FOR RETSKILDEHIERARKIET

Udover de traditionelle retskilder i retskildehierarkiet anvendes der avisartikler og livedækninger fra retten til at belyse sagen om Britta Nielsen og hendes børn. Disse sager fungerer, som grundlæggende case for specialet. Denne form for samfundsvidenskabelig empiri er beskrivelser af virkeligheden, som nødvendigvis ikke udspringer fra reel teori.⁴ Da sagen mod Hayat-børnene endnu ikke er afgjort, foreligger der ikke en dom, som specialet kan tage udgangspunkt i. Derfor benyttes de andre kilder som baggrund for at belyse opgavens case. Da kilderne ikke er retskilder, skal de behandles kritisk. De kan anvendes til at forstå brugen af de andre retskilder i specialet – særligt fra den teoretiske del af opgaven. De bliver derfor anvendt som et fortolkningsbidrag, som den retspolitiske metode også tager afsæt i.

1.3.1.1.1 DET SÆRLIGE VED DEN VALGTE EMPIRI TIL BELYSNING AF SPECIALETS CASE

Udgangspunktet for analysen af de afgivne forklaringer og beskrivelse af sagens forløb via www.dr.dk's live-dækning af sagen. Ved en sådan live-version vil det aldrig være muligt at få skrevet alt ned fra forklaringerne. Det er lange svar, der bliver afgivet, og selvom der ikke bliver anvendt

---

³ Straffelovens § 290, stk. 3

⁴ *Byggesten i Samfundsvidenskabelige Opgaver*, www.samf.ku.dk

mange ”æh’er” og ”øh’er”⁵, så er det stadig ikke et 100% retvisende billede, som vil være det, dommeren og de to lægdommere i sagen skal basere deres bedømmelse på. Der kan gå vigtige juridiske pointer tabt, når en journalist, som dog kan have megen juridisk erfaring, sidder og skal genfortælle forløbet i retten. Det er også skrevet og gengivet på en måde, så den almene læser forstår det, og derfor vil juraen ikke være udspecificeret, som den ellers ville være, hvis man havde en nedskrevet dom.

1.3.2 RETSDOGMATISK METODE

Der er forskelle mellem den juridiske teori og praksis, hvor anvendelsen af den retsdogmatiske metode belyser disse forskelle. Dette gøres gennem analyse og beskrivelse af retskilder på det givne retsområde. Samtidig beskrives almindelige regler og principper for retsområdet, og herved systematiseres og analyseres retsreglerne. Det kan være med til at bidrage til nye perspektiver og kan belyse hypotetiske og faktiske konflikter.⁶ Dette er i tråd med formålet for specialet, som ønsker at belyse anvendelsesområdet af STRFL § 290. Derved kan det også give en idé om det nuværende anvendelsesområde er beskrevet tilstrækkeligt til at omfavne personkredsen, og om bestemmelsen kan vurderes ud fra et tilstrækkeligt objektivi grundlag.

1.3.3 RETSPOLITISK METODE

Den retspolitiske metode er ikke en egentlig metodeovervejelse, da det er et udtryk for holdninger. Der er hverken tale om politiske eller personlige holdninger, men i dette speciale anvendes det med udgangspunkt i resultatet baseret på analyserne foretaget ved den retsdogmatiske metode. Det essentielle er at anvise løsninger på problemer, som er fremkommet gennem analyse af retspraksis, og disse løsninger baserer sig på hensynsafvejninger, juridisk teori, litteratur, generelle samfundsforhold m.m. Løsningerne kan basere sig på effektivitet, særlige værdier, etiske værdiopfattelser m.m. Det har mange teoretiske udspring, og Jørgen Dalberg-Larsen⁷ har opstillet idealtyper herfor.⁸

De forskellige typer har hver deres formål, som bl.a. indebærer en teoretisk tilgang til problemløsningen, og der findes ligeledes typer, som er værdiladede og med et subjektivt afsæt. For nogle teoretikere⁹ er udgangspunktet dog klarhed og videnskabelighed, og der skal tages retspolitiske hensyn i afvejningen af, hvad der må antages at være gældende ret ved den retsdogmatiske metode. Det vil ikke være retspolitisk, men derimod en metode til at opnå holdbare resultater for den juridiske udvikling.¹⁰

---

⁵ Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Nielsens børn fortsætter, www.dr.dk

⁶ Retsvidenskabsteori, s. 202-203

⁷ Professor emeritus på Juridisk Institut ved Aarhus Universitet, speciale i retssociologi

⁸ Retsvidenskabsteori, s. 105-107

⁹ Preben Struer Lauridsen (*Studier i retspolitisk argumentation*) samt Carsten Munk-Hansen

¹⁰ Retsvidenskabsteori, s. 105-107

2. HÆLERI EFTER STRFL § 290

Hæleribestemmelsen er en af de bestemmelser, som skiller sig ud fra de resterende formueforbrydelser samt mange af de andre bestemmelser i straffeloven, da opfyldelsen af gerningsindholdet kræver en forudgående opfyldelse af en anden strafbar lovovertrædelse. Det er den efterfølgende gerning med udbyttet fra den forudgående lovovertrædelse, hvori det hæleriske element består. Bestemmelsen lyder således:

*”For hæleri straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, som **uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse, og den, der uberettiget ved at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en strafbar lovovertrædelse, medmindre forholdet er omfattet af § 290 a.***

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 6 år, når hæleriet er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervsmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.

Stk. 3. Straf efter denne bestemmelse kan ikke pålægges den, som modtager udbytte til sædvanligt underhold fra familiemedlemmer eller samlever, eller den, der modtager udbytte som normalt vederlag for sædvanlige forbrugsvarer, brugsting eller tjenester.”¹¹

Formålet med bestemmelsen er at begrænse de forudgående forbrydelser før selve hæleriet realiseres. Ved lovændringen i 2001 kom der en samlet bestemmelse om hæleri ved § 290, som tidligere var omfattet af § 191a samt § 284. Ved de tidligere bestemmelser tog man udgangspunkt i førforbrydelserne, hvor man opregnede disse og derved kunne fastlægge en hæleristraf. Dette blev ændret i 2001, hvor man nu ved brugen af § 290 skal bevise, at udbyttet stammer fra en strafbar lovovertrædelse.¹² Anvendelsesområdet for bestemmelsen blev udvidet, da man ønskede at øge kriminalitetsbekæmpelsen ved bl.a. at vanskeliggøre at afsætte udbyttet fra berigelsesforbrydelser. Det udvider også anvendelsesområdet, så det også omfatter overtrædelser af speciallovgivning samt udbytte fra forbrydelser, som ikke karakteriseres som berigelsesforbrydelser. Dette kan f.eks. være uberettigede indtægter fra overtrædelse af miljølovgivning, overtrædelse af kvotelovgivning m.m. Selve gerningsindholdet ændrer sig derved ikke fra de tidligere bestemmelser, som omfattede hæleri før lovændringen i 2001.¹³

Ved kriminalisering af køb, opbevaring m.m. af værdier fra formueforbrydelser har § 290 en præventiv og afskrækkende effekt, da bl.a. muligheden for afsætning af disse værdier minimeres. Samtidig med besværliggørelsen af afsætningen af værdierne, så forhindrer det også skeptisk

---

¹¹ STRFL § 290

¹² KBET 1999 nr. 1371 om udviklingen i lovgivningen og kriminaliteten samt hæleri og anden efterfølgende medvirken, Afsnit 10.1 – Hæleribestemmelsens gerningsindhold

¹³ *Ibid*

erhvervsvirksomhed. Ved hælerforretninger kan værdierne komme ud i så mange led, at det besværliggør eller helt umuliggør at bringe værdierne tilbage til rette ejermand.¹⁴ I opklaringsøjemed kan leddene dog være med til at skabe et pengespor eller lign., som kan følges for at optrevle et evt. kriminelt netværk. Som det sidste er kriminaliseringen af hæleri også med til at dæmme ned for ”bestilling” af varer gennem et sort marked, hvor disse varer bl.a. bliver fremskaffet ved tyveri, så hæleren kan købe varen til en betydeligt lavere pris end almindelig indkøbspris.¹⁵ Dette eksempel lægger op til medvirken, men i dansk ret er dette to ansvarsformer, som ikke lægger sig op ad hinanden. Hæleribestemmelsen er et selvstændigt delikt, og er derfor ikke omfattet af medvirkensansvar. Medvirken i dansk ret skal være udøvet senest ved fuldbyrdelsen af en forbrydelse, hvorfor der ikke kan være tale om medvirken ved tyveriet af den varer, som ønskes købt i et senere led. Der kan dog være medvirken til selve hæleriet, hvis man f.eks. er med til at *opbevare* en genstand.¹⁶ Medvirken vil dog ikke blive berørt yderligere med begrundelse i afgrænsningen.

2.1 HÆLERI ISOLERET FRA FØR-FORBRYDELSEN

Som sagt så skal der før realiseringen af hæleribestemmelsens gerningsindhold foreligge en før-forbrydelse¹⁷. Denne før-forbrydelse skal nødvendigvis ikke være en overtrædelse af straffeloven, men det kan også omfatte en overtrædelse af speciallovgivningen. Den værdi, som bliver en del af realiseringen af gerningsindholdet, kan både være en genstand, men det kan også være indirekte udbytte fra før-forbrydelsen, som kan bestå af modtagelsen af penge fra en lovovertrædelse. Det hele skal dog kunne identificeres, som værende fra før-forbrydelsen, og man skal kunne løfte denne bevisbyrde. Selve før-forbrydelsen skal ikke dokumenteres – f.eks. om der har været tale om tyveri, skattesvindel eller lign. Der skal udelukkende kunne føres bevis for, at selve værdien eller genstanden stammer fra et *strafbart forhold*. Det er ikke et krav, at dette strafbare forhold er blevet retsforfulgt – det skal kun være bevist i sagen om hæleri.¹⁸ I nogle tilfælde bliver personen, som er tiltalt for hæleri, også tiltalt for før-forbrydelsen. Dette er det mere af principielle årsager, da der ofte sker frifindelse, jf. U 1971.52 H og U 1971.766 H.

Der skal dog her skelnes mellem hæleri-forholdet og efterfølgende lovovertrædelser. Et eksempel herpå er: Hvis man *uberettiget modtager* et dankort, som er stjålet, så har dette dankort en værdi¹⁹, hvorved det er en overtrædelse af § 290 at *opbevare* eller f.eks. *skjule* dette dankort. Hvis personen, som har overtrådt § 290 herved, efterfølgende benytter dette dankort til at hæve penge i en automat,

---

¹⁴ KBET 1999 nr. 1371 om udviklingen i lovgivningen og kriminaliteten samt hæleri og anden efterfølgende medvirken, Afsnit 10.1 – Hæleribestemmelsens gerningsindhold

¹⁵ *Strafferettens specielle del*, s. 198-200

¹⁶ KBET 1999 nr. 1371 om udviklingen i lovgivningen og kriminaliteten samt hæleri og anden efterfølgende medvirken, Afsnit 9.2 – Reguleringens omfang

¹⁷ Der er forskellige definitioner på dette. Nogle benævner det fx ’hovedforbrydelse’, men i specialet vil betegnelsen ’før-forbrydelse’ blive anvendt.

¹⁸ *Strafferettens specielle del*, s. 201-202

¹⁹ U 2019B.48, *Dankortet i strafferetlig belysning*, Afsnit 2.1.2 Fundet kort

så er det ikke pengene fra denne hævning, som er en del af hæleri-forholdet. Dette skal behandles som databedrageri, som er et forhold for sig.²⁰

For at en tiltalt kan dømmes for hæleri, så skal det være beviseligt, at denne person ikke har haft indflydelse på før-forbrydelsen, da der er tale om en selvstændig lovovertrædelse. Ved det krav opstår der dog to problematikker i forhold til medvirken: 1) Først om selve hæleren kan være medvirkende til før-forbrydelsen ved at ønske en bestemt genstand, og 2) om hæleren tilfældigvis er medvirkende til før-forbrydelsen, hvis vedkommende umiddelbart kommer forbi lige efter et tyveri og afhænder nogle af genstandene herfra.²¹ Nr. 2 bekræftes som hæleri, jf. TfK 2010.638/3 Ø, hvor en lastbilchauffør blev frifundet for flugtkørsel i forbindelse med et bankrøveri, men han blev dømt for hæleri. Der skal ses på selve handlingsforløbet og fuldbyrdelsen af før-forbrydelsen. Når man har brudt ind i banken, og tilegnet sig værdier ved vold eller trussel om vold, så er selve røveriet fuldbyrdet, og derved er dette forhold afsluttet ved tilegnelsen. Det tidsmæssige aspekt er her relevant, hvilket også ses i U 1962.747 H. I sagen blev der overført penge til tiltalte fra en anden og ikke af tiltalte selv, hvorfor der blev dømt for medvirken. Der var ikke tale om et selvstændigt hæleri-forhold, da personen, som overførte pengene, ikke var den reelle modtager, da de blev videreført til en anden. Selve underslæbet i denne sag blev udført, da der blev trykket på 'overfør', og derved blev det en før-forbrydelse, når tilegnelsen af pengene skete tilsigtet til overføreren eller en anden person.²² Det er en forudsætning i straffeloven, at man ikke kan straffes for medvirken til før-forbrydelsen, og der vil heller ikke kunne straffes i sammenstød. Handlingerne, som er omfattet af § 290, vil også i mange tilfælde kunne opfylde kravene til medvirken, men hæleri kan ikke foreligge før, at før-forbrydelsen er opfyldt.²³

Ved TfK 2010.638/3 Ø og U 1962.747 H var det omtvistede, om en handling eller bistand til før-forbrydelsen i forhold til tid kunne defineres som medvirken i stedet for hæleri, hvis denne forelå ved forbrydelsens tekniske fuldbyrdelse og ikke ved den faktiske fuldbyrdelse. Efter praksis, som ved de to eksempler, anvendes hæleribestemmelsen typisk. Der er dog de tilfælde, hvor bistanden ydes før før-forbrydelsen fuldbyrdes, men hvor der har været indgået en aftale herom efter forbrydelsen, hvorved der vil blive dømt for medvirken. Der er dog et krav om, at det skal være tilstrækkeligt konkretiseret i forhold til tid, sted osv. De to nævnte domme havde ikke været tilstrækkeligt konkretiserede, hvorfor der blev dømt for hæleri.²⁴

Bestemmelsen omfatter også de strafbare lovovertrædelser, som er af bagatelagtig karakter, men disse er anvendt med forsigtighed i praksis. Det kan begrundes med, at det skal kunne bevises, at udbyttet stammer fra denne lovovertrædelse.²⁵

---

²⁰ *Strafferettens specielle del*, s. 201

²¹ *Strafferettens specielle del*, s. 201-202

²² *Strafferettens specielle del*, s. 198, 201-202

²³ *Strafferettens specielle del*, s. 201-202

²⁴ *Kommenteret straffelov*, s. 661-662

²⁵ Kommentarer til straffeloven, nr. 1519

2.2 HÆLERIBESTEMMELSENS GERNINGSINDHOLD

2.2.1 DEFINITIONEN AF 'UDBYTTE'

Det essentielle for hæleribestemmelsen er, at udbyttet stammer fra en strafbar lovovertrædelse. Begrebet *udbytte* dækker over udtrykket *vinding*. 'Vinding' beskrives som en fortjeneste, hvor man skaffer sig et udbytte af noget²⁶. 'Udbytte' favner efter ordbogens definition bredere, da der både er tale om materiel og økonomisk fortjeneste, hvorfor der også kan være tale om varer m.m.²⁷ Vindingen skal kunne identificeres som direkte udbytte fra den strafbare lovovertrædelse. Det kan også være surrogater fra selvsamme lovovertrædelse, som kan være penge fra salg af stjalne genstande eller lign. Kravet til surrogater er det samme som til almindeligt udbytte, og det skal derfor kunne identificeres og føres tilbage til før-forbrydelsen. Der skal dog være en vis tilbageholdenhed i forhold til at straffe disse 'kædebeløb', da der kan være tale om god tro, og der kan også være tale om straffrihed efter § 290, stk. 3 for erhvervsdrivende og deres betaling.²⁸ Dette vil senere blive behandlet i kapitlet.

Ved rede penge gælder en særligt vidtgående ekstinktionsregel, hvor erhververen, som er i god tro, vinder ret til disse penge, hvis vedkommende har fået dem i hænde. Herved kan erhververen ikke gøres ansvarlig for hæleri, som er tilfældet i U 1959.581/1 Ø. Denne sag behandles senere i afsnittet om STRFL § 303 om uagtsomt hæleri. I dette tilfælde måtte en tjener beholde drikkepenge, som denne havde modtaget, selvom pengene stammede fra en strafbar lovovertrædelse.²⁹

2.2.2 DEFINITIONEN AF 'UBERETTIGET'

Som en del af gerningsindholdet skal udbyttet, som man modtager, være *uberettiget*. Dette er for at definere bestemmelsens brede anvendelsesområde, hvor man kriminaliserer den adfærd, der indebærer et uberettiget element. Herved sikrer man, at man f.eks. ikke kriminaliserer de tilfælde, hvor en bank uvidende har modtaget penge som følge af en strafbar lovovertrædelse.³⁰

2.2.3 OBJEKTIVE KRAV TIL BESTEMMELSEN

Der er to elementer i bestemmelsen alt efter hvilken handling, man foretager sig. Stk. 1, 1. led omfatter de tilfælde, hvor en person *uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte*, som er opnået ved en strafbar handling. Det at modtage en del af et udbytte kan være ved betaling i et handelsforhold, som i de fleste tilfælde er omfattet af straffrihed efter § 290, stk. 3. Det gælder dog ikke de tilfælde, hvor der er tale om et almindeligt handelsforhold, som gennem organiseret kriminalitet, har en fast kreds af aftagere til tyvekoster eller lign. Der vil ikke være forskel på, om

---

²⁶ *Vinding*, Den Danske Ordbog, www.ordnet.dk

²⁷ *Udbytte*, Den Danske Ordbog, www.ordnet.dk

²⁸ *Kommenteret straffelov*, s. 662-663

²⁹ Kommentarer til straffeloven, nr. 1519

³⁰ *Kommenteret straffelov*, s. 664

modtageren betaler almindelig fuldpris for varen, eller om der betales brugtpris eller noget tilsvarende.³¹

Det modtagne udbytte behøver ikke være hele udbyttet fra før-forbrydelsen. Udbyttet kan også have været gennem flere led, men ved gerningsmandens tilegnelse af udbyttet vil der være tale om hæleri. Tilegnelsen er dog ikke et krav, da det *at modtage* udbytte som pant også kan dække over det *at skjule* et udbytte, som er en del af bestemmelsens andet led. At have en del i udbyttet kan være en del af et enkelt øjeblikkeligt forbrug af penge, men det kan også være ved en langvarig modtagelse, f.eks. ved køb af en genstand. Derved er der ikke krav til bestemmelsens realisering, at der sker en formueforskydning, som er tilfældet ved mange af de andre bestemmelser i straffelovens kapitel 28. I kapitlets andre bestemmelser skal der for at realisere et gerningshold typisk være *en vinding* for én part og *et tab* for en anden part.³²

Stk. 1, 2. led omfatter den person, som er med til at sikre et udbytte fra en strafbar handling. Dette kan være ved *uberettiget at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en strafbar lovovertrædelse*. Ledet er ikke udtømmende, og det kan derfor også omfatte f.eks. at sende eller pantsætte genstande.³³

Dette defineres som *bistandshandlinger*, og der er derfor ikke et krav til, at hæleren opnår en berigelse for sig selv, da gerningsindholdet omfatter det at sikre en andens udbytte. Her er kravet heller ikke, at sikringen af et udbytte finder sted – bare det at der er forsæt til *at sikre* en anden er tilstrækkeligt. Derved har man realiseret gerningsindholdet.³⁴ Eksempler på ”mellemmand” eller lign. ses i U 1977.376 Ø, hvor en person stillede sin ejendom til rådighed, hvor gerningsmændene til før-forbrydelsen kunne omlæse deres tyvekoster. Der skal her stadig være tale om forsæt til sin bistandshandling, og man skal bevidst, som i eksemplet med U 1977.376 Ø, have forsæt til at stille sin ejendom til rådighed.

I definitionen af *at skjule* har det været diskuteret, om dette også omfatter at lede politiet eller andre på vildspor, eller hvis man benægter kendskab til et udbytte. Det formodes dog, at der er krav til, at personen skal have udbyttet i sin besiddelse – enten på sin person eller på sin ejendom.³⁵

Der kan opstå yderligere tvivl om det *at skjule* et udbytte, da det også kan være omfattet af STRFL § 125, stk. 1, nr. 2: ”(...) *tilintetgør, forvansker eller bortskaffer genstande af betydning for en offentlig undersøgelse eller udsletter en forbrydelses spor.*” § 125 er udfærdiget med den vinkel, at den kriminaliserer den person, hvis primære forsæt er at hindre en kriminel persons pågribelse.³⁶ Her kommer udbyttet i anden række, og i nogle tilfælde spiller det ikke en rolle, jf. U 1965.176 V. I denne

---

³¹ *Kommenteret straffelov*, s. 663

³² *Strafferettens specielle del*, s. 203-204

³³ Kommentarer til straffeloven, nr. 1519

³⁴ *Strafferettens specielle del*, s. 202-204

³⁵ *Kommenteret straffelov*, s. 664

³⁶ *Ibid*

dom blev stjålne checks tilintetgjort, og dette med formålet at skjule en forbrydelse og sikre gerningsmanden til før-forbrydelsen.

Hvis formålet derimod er at skjule og derved beskytte selve udbyttet, så vil forholdet umiddelbart være omfattet af § 290. Der kan dog godt straffes i sammenstød, hvis begge motiver er tilstede ved et eller flere forhold.³⁷

2.2.4 SUBJEKTIVE KRAV TIL BESTEMMELSEN

Det subjektive krav til bestemmelsen er *forsæt*. Gerningsmanden skal derfor have forsæt til bl.a. at disponere, modtage eller opbevare genstanden. De krav, der stilles til at bevise forsæt, er de samme som for de tidligere bestemmelser (§ 191a og § 284), hvorfor behandlingen af retspraksis før lovændringen i 2001 stadig kan bruges til bedømmelse af det nu udvidede anvendelsesområde for hæleribestemmelsen.³⁸

Forsæt indebærer at have klar viden eller formodning om, at det udbytte, som vedkommende modtager, stammer fra en strafbar lovovertrædelse. Det betyder ikke, at man skal have nærmere kendskab til før-forbrydelsen eller genstandens ophav.³⁹ Det var tilfældet i U 2005.1075 Ø, hvor tiltalte havde modtaget i alt to biler over hver sin periode, hvor hun *vidste*, at den første stammede fra kriminalitet, og hvor hun ved den anden bil havde en *formodning* om, at samleveren ikke havde erhvervet bilen på lovlige vis. Denne dom gennemgås yderligere i afsnittet om straffrihed efter § 290, stk. 3.

Som en del af de objektive krav til bestemmelsen er det at skaffe sig del i udbyttet fra en lovovertrædelse en realisering af gerningsindholdet – det kan f.eks. være at købe tyvekoster. Umiddelbart vil det at betale fuld pris for en genstand, som er opbragt ved tyveri, ikke være af betydning for realiseringen af hæleribestemmelsen. Det kan dog være en del af forsætvurderingen, da betalingen ved fuld pris og omstændighederne i øvrigt vil være et indicium for, at personen ikke har haft forsæt til, at genstanden stammer fra en lovovertrædelse.⁴⁰

Man skal ikke have forsæt til selve før-forbrydelsen. Forsætkravet anses dog for opfyldt, når man modtager et udbytte i god tro, og man efterfølgende finder ud af, at dette udbytte stammer fra et strafbart forhold, men alligevel vælger at blive ved med at disponere over udbyttet og ikke foretage sig yderligere. Her er der tale om et *efterfølgende forsæt*. Dette var tilfældet i U 1976.219 Ø, hvor en mand var blevet klar over, at nogle cigaretter, som han var kommet i besiddelse af, hidrørte fra en forbrydelse, men alligevel valgte at blive ved med at gemme dem.⁴¹

---

³⁷ *Kommenteret straffelov*, s. 664

³⁸ Kommentarer til straffeloven, nr. 1519

³⁹ *Ibid*

⁴⁰ *Ibid*

⁴¹ *Kommenteret straffelov*, s. 664

2.3 SAMMENHÆNGEN MED STRFL § 290A OM HVIDVASK OG HVIDVASK GENERELT

Tidligere dækkede § 290 tilfælde af hvidvask af penge fra alle typer af forbrydelser, da enten det at *skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en strafbar lovovertrædelse* er lig med § 290a, som er den nuværende bestemmelse for hvidvask. Bestemmelsens stk. 1 lyder således:

*”For hvidvask straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder **den, der konverterer eller overfører penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en strafbar lovovertrædelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse.**”⁴²*

Hvidvaskloven⁴³ er vedtaget i 2017, og den har fokus på forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terror. Derved er § 290a også med et andet fokuspunkt end § 290.

Hvidvaskloven er ikke med til at kriminalisere den kunde, som hvidvasker penge, men den definerer virksomhedernes ansvar. Loven regulerer blandt andet en underretningspligt til politiet ved mistænkelige overførsler og lign. Denne ansvarsregulering er indført, da de fleste personer i virksomhederne, der anvendes til hvidvask, ikke selv er klar over det, og derfor kriminaliseres selve hvidvask-delen ikke – men kun ansvaret for, at hvidvask ikke kan ske inden for ens virksomhed. Dette skal blandt andet ske ved kontrol, krav om legitimation fra kunder m.m. ved brug af virksomheden services, jf. hvidvaskloven kap. 3 om kundekendskabsprocedurer.⁴⁴

Omsætningen af penge fra narkokriminalitet, skattesvindler og lign. sker typisk via pengeinstitutter eller andre institutioner i finansverdenen. Dette er ikke kun på nationalt niveau, men også internationalt. Der er tale om mange led, som strækker sig over landegrænser, gennem flere personer m.m. for at sikre diskretion og tilsløring af pengespor. Derfor var en udvidelse af disse tilfælde nødvendig, da § 290 ikke kunne bære alle tilfælde. Herved sikredes pengeinstitutter og andre finansielle parter, da ordet *uberettiget* blev indsat i bestemmelsen, så det strafbare i handlingen blev simplificeret, og det blev en forudsætning for denne strafbarhed.⁴⁵

Dette er med til at definere og afgrænse anvendelsesområdet for § 290.⁴⁶ Derfor vil der heller ikke blive gået yderligere ind i anvendelsen af § 290a, da den i specialet udelukkende er med til at definere anvendelsen og straffriheden i § 290.

---

⁴² STRFL § 290a

⁴³ Lovbekendtgørelse 2019-09-06 nr. 930 om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven)

⁴⁴ *Ibid*

⁴⁵ *Strafferettens specielle del*, s. 199-200

⁴⁶ *Strafferettens specielle del*, s. 199-201

2.4 FORMUEFORBRYDELSESNES TILHØRENDE UAGTSOMHEDSBESTEMMELSE – STRFL § 303

STRFL § 303 er formueforbrydelsens uagtsomhedsbestemmelse. Den lyder som følger:

”Den, som udviser grov uagtsomhed ved at tilforhandle sig eller på anden lignende måde modtage ting, der er erhvervet ved en berigelsesforbrydelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.”⁴⁷

Formelt er den ikke tilknyttet et bestemt delikt, men den lægger sig op ad hæleribestemmelsen, som har flere af de samme elementer i gerningsbeskrivelsen, da det lyder som følger, at den (...) *som uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse, og den, der uberettiget ved at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en strafbar lovovertrædelse, medmindre forholdet er omfattet af § 290 a. (...).*⁴⁸ Derved fungerer den som et supplement til det forsætlige hæleri i § 290, men der er forskel på bestemmelsens gerningsbeskrivelser samt subjektive krav, da § 303 kriminaliserer den, der udviser grov uagtsomhed ved at tilforhandle sig eller på lignende måde modtage ting erhvervet ved en berigelsesforbrydelse.⁴⁹

Den grundlæggende forskel er, at der skal være begået en *berigelsesforbrydelse* forud for § 303. Berigelsesforbrydelserne omfatter STRFL §§ 276-283, § 290, § 291, § 293 samt § 293a.⁵⁰

Udover dette kriterie skal modtagelsen ske ved enten *tilforhandling* eller *lignende modtagelse*, og derved omfatter det f.eks. ikke modtagelse af gaver m.m., som ellers er omfattet af § 290. Den kommenterede straffelov begrænser også området af anvendelsen ved at argumentere mod § 290 som før-forbrydelse, jf. FT 2000-01 A.5702 og bet. 1371/1999.⁵¹ Det vil stride imod de fremlagte forudsætninger for § 303, hvis det forsætlige hæleri efter § 290 skulle omfattes af § 303. Det vil være modstridende hensigten, da bestemmelserne derved vil få et ens anvendelsesområde.⁵²

Man skal derfor ikke lade sig forvirre af daglig tales⁵³ betegnelse af § 303 som *uagtsomt hæleri*, da det ikke er en kriminalisering af selve hæleribestemmelsen ved uagtsomhed. Bestemmelserne har stadig hver deres anvendelsesområde.

2.4.1 DE OBJEKTIVE OG SUBJEKTIVE KRAV TIL BESTEMMELSEN

De objektive krav baserer sig på, hvilken handling man skal udføre for at realisere bestemmelsen. I § 303 kriminaliseres tilforhandling og erhvervelse på anden lignende måde, men § 303 adskiller sig fra

---

⁴⁷ STRFL § 303

⁴⁸ Straffeloven § 290, stk. 1

⁴⁹ *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, s. 221

⁵⁰ *Formueforbrydelser - de almindelige berigelsesforbrydelser (straffelovens §§ 276- 283 samt § 290, § 291, § 293 og § 293 a)*, www.vidensbasen.anklagemyndigheden.dk

⁵¹ *Kommenteret straffelov*, s. 716

⁵² *Kommenteret straffelov*, s. 717

⁵³ *Strafferettens specielle del*, s. 206

§ 290 ved ikke at kriminalisere at ”skjule, opbevare, transportere...” osv. udbytte. Udbyttet skal ligeledes stamme fra en berigelsesforbrydelse, som der ikke er krav til i § 290. Her skal udbyttet bare stamme fra en strafbar lovovertrædelse. Erhvervelse af et udbytte, som ikke indebærer vederlag, er ikke omfattet af § 303. At kriminalisere tilforhandling har til formål at indskrænke området for egentlige hæleriforretninger, som omfatter mere professionel og organiseret kriminalitet, jf. strfl.bet. 1923, mot. 389. Det er med udgangspunkt i, at det er svært at bevise forsæt ved disse forhold. Efter retspraksis indikeres det, at domstolene har forholdt sig stringent til ordlyden, hvor der er fokus på forhold, som indebærer tilforhandling. Dette eksemplificeres i U 1959.581/1 Ø samt U 1958.543/3 H, som behandles i næste afsnit.⁵⁴

Det subjektive krav til bestemmelsen er grov uagtsomhed. Det indebærer, at kun klare og åbenbart forkastelige fravigelser til den påpasselige og forstandige adfærd kriminaliseres. Der er ikke en mere klar definition af forskellen mellem grov og simpel uagtsomhed, men frifindelsen ved U 1959.581/1 Ø kan være en rettesnor for, hvornår noget er simpel uagtsomhed og dermed ikke strafbart efter § 303.⁵⁵

2.4.2 VURDERINGEN AF UAGTSOMHED UD FRA RETSPRAKSIS

Det er vigtigt, at den strafbare uagtsomhed for formueforbrydelserne kun omfatter grov uagtsomhed. Det strafbare er i realiteten ikke at modtage noget, som stammer fra en berigelsesforbrydelse. Det er derimod strafbart, hvis man ikke udviser forsigtighed eller undersøger nærmere, hvor en genstand stammer fra.⁵⁶

U 1959.581/1 Ø statuerer, at der er en nedre grænse for brugen af § 303. I dette tilfælde modtog en tjener 225,00 kr. for betaling og drikkepenge i 25-ører og 10-ører. Dette var dog ikke omfattet af ordlyden af § 303, selvom pengene var stjålet fra en ’automat’, hvor giveren af drikkepengene havde arbejdet. Landsretten lagde til grund, at ud fra hvad tjeneren kendte til betaler og dennes job samt med udgangspunkt i restaurantens sædvanlige omsætning m.m., så kunne han ikke findes skyldig i overtrædelse af § 303, da der ikke var udvist uagtsomhed.⁵⁷

Det er dog ikke alle betalingssituationer, som ligger under den nedre grænse. I **U 1958.543/3 H** blev tiltalte, som var tobakshandler, idømt bødestraf for overtrædelse af § 303, da han modtog ulovligt erhvervede frimærker som betaling. Forretningen tilbød betaling med frimærker efter annoncer i Hjemmet. Den årlige omsætning på i alt ca. 420.000,00 kr. indebar 50.000,00 kr. udelukkende af køb ved frimærker. Det kunne overfor retten dokumenteres, at der var solgt varer til 93 personer for et beløb på 25.833,30 kr. Tiltalte havde ikke tænkt yderligere over personernes betaling, da han tænkte, at de måske selv havde solgt varer for modtagelse af frimærker. Den eneste formildende omstændighed, som byretten fandt, var, at tiltalte havde overtaget tobaksforretningen, som kørte med

---

⁵⁴ *Kommenteret straffelov*, s. 717-718

⁵⁵ *Ibid*

⁵⁶ *Strafferettens specielle del*, s. 206

⁵⁷ U 1959.581/1 Ø

frimærke-betaling før tiltaltes overtalelse. Landsretten lagde til grund, at ud fra bevisførelsen, så fandtes det overvejende betænkeligt, at tiltalte *har vidst eller haft sikker formodning om*, at frimærkerne hidrørte fra berigelsesforbrydelser. Tiltalte havde udvist grov uagtsomhed ved at tage imod frimærkerne som betaling, og derved overtrådte § 303. Højesteret stadfæstede landsrettens dom med begrundelse i bevisførelsen for landsretten. To dommere ud af fem dommere⁵⁸ havde ved Højesteret argumenteret for bødesats efter landsrettens straffastsættelse, hvilket der ikke var flertal for, hvorfor bødesatsen blev nedsat ved Højesterets dom. Der har derfor ikke været uenighed om selve anvendelsen af § 303 og den udviste grove uagtsomhed.⁵⁹

I U 2013.42 Ø blev det fremlagt, at tiltalte havde modtaget 85.000,00 kr. på sin egen konto, hvor 68.000,00 kr. skulle hæves og videreoverføres til to parter, og de resterende 17.000,00 kr. skulle tiltalte beholde for sin indsats. Dette beløb var defineret som 'løn'. Tiltalte havde forklaret til byretten, at han søgte arbejde via en jobagent på internettet, og han var derigennem blevet kontaktet og tilbudt at udføre tidligere beskrevne opgave. Han havde ved sin forklaring i byretten forklaret, at han havde undersøgt virksomheden på internettet, hvor han fandt hjemmeside og adresse på virksomheden, som fremstod som en virksomhed i finansbranchen. Efterfølgende havde han kontaktet sin bank for at verificere sikkerheden ved at videregive sit kontonummer, og SKAT var kontaktet i forhold til registrering af løn. Dette fastslår, at tiltalte umiddelbart ikke forsøgte at skjule en almindelig hæleri-forretning, og han fastslog, at "*(...) han ville aldrig gå ned i banken, hvis han vidste, at der var noget galt med overførslen.*". Da han i retten blev konfronteret med, hvorfor han ikke hæftede sig ved følgende: 1) Det var meget at beholde næsten 20% af beløbet selv, 2) det var mærkeligt, at han skulle overføre pengene hurtigst muligt, og 3) hvorfor han ikke stillede spørgsmålstegn ved, hvor pengene kom fra. Her forklarede han, at det ikke var noget, som han tænkte videre over i situationen. Dog kunne han nu godt se, at han havde dummet sig.

Tiltalte blev i byretten dømt for overtrædelse af § 303, hvor retten lagde til grund, at tiltalte reflekterede over jobannoncen på internettet, og han inden arbejdet kontaktede SKAT og sin bank, da han var i tvivl om, hvordan han skulle forholde sig. Allerede her burde tiltalte have tænkt videre. Efter karakteren af arbejdet og måden det skulle udføres på, så blev tiltalte derfor dømt for overtrædelse af § 303.⁶⁰

Landsretten havde ved deres vurdering taget afsæt i retsgrundlaget for § 303, og i dommen blev der taget udgangspunkt i de specielle bemærkninger⁶¹ til bestemmelsen, hvor det fremgår, at "*bestemmelsen fastsætter Straf for Handlinger, der har Hæleriets objektive Egenskaber, men som ikke kan straffes som Hæleri, fordi der ikke foreligger Forsæt. Det, der søges ramt ved denne Forskrift, er de egentlige Hæleriforretninger, der erfaringsmæssig spiller en stor Rolle til Fremme af Berigelsesforbrydelser, særlig Tyveriforbrydelser.*"⁶² Landsretten delte efter det objektive

---

⁵⁸ Højesterets virksomhed, www.hoejesteret.dk

⁵⁹ U 1958.543/3 H

⁶⁰ U 2013.42 Ø

⁶¹ Betænkning afgivet i 1923 af Straffelovskommissionen af 9. november 1917, s. 389f, jf. *Kommenteret straffelov*

⁶² U 2013.42 Ø

gerningsindhold beløbene op, og da de 68.000,00 kr. ved forudgående aftale skulle videreføres til tredjemand, så kunne tiltalte ikke dømmes for at have *tilforhandlet sig eller på anden lignende måde modtaget* dette beløb, som er gerningsindholdet i bestemmelsen. Det resterende beløb på 17.000,00 kr., som tiltalte modtog som ”løn”, var af giver erhvervet ved en berigelsesforbrydelse, og tiltalte havde i denne sammenhæng tilforhandlet eller på anden lignende måde modtaget dette udbytte. Derved var gerningsindholdet i § 303 realiseret, og landsretten lagde til grund, at tiltalte havde udvist grov uagtsomhed med udgangspunkt i byrettens begrundelse.⁶³

I dag vil et sådan tilfælde højst sandsynligt falde under STRFL § 290a omkring hvidvask, hvorfor § 303 vil være overflødig. Formålet med § 290a er at bekæmpe organiseret og økonomisk kriminalitet, hvilket efter betænkningen fra 1923 stemmer overens med formålet for § 303. Meningen med § 303 er, at den skal ramme de mere ”professionelle hæleriforretninger”, som er med til at understøtte de andre berigelsesforbrydelser som tyveri og røveri. Disse bliver i mange tilfælde begået med videresalg for øje, og man vil derfor begrænse det efterfølgende led.⁶⁴

STRFL § 303 kan bruges i de tilfælde, hvor en almindelig borger f.eks. har købt nogle brugte haveredskaber, og man efterfølgende er kommet sælger i hænde ved kriminalitet. Her skal man skelne mellem den grove uagtsomme køber, og hvad man normalt ikke vil lægge mærke til i en købsituation. Der skal vurderes ud fra de faktiske omstændigheder, og hvad disse så lægger op til, at køberen burde have forstået i situationen.⁶⁵

Det sker sjældent, at § 303 anvendes i nutidig praksis. Dette fremgår af Danmarks Statistik, hvor bestemmelsen er ikke set anvendt de sidste 7 år.⁶⁶ Den nyeste dom er fra 2013, hvor tiltalte havde modtaget og opbevaret penge fra netbank-hacking.⁶⁷ Dette kan muligvis være begrundet i indførelsen af § 290a, som til en vis grad har overtaget anvendelsesområdet.

2.5 STRAFFRIHED EFTER STRFL § 290, STK. 3

Selvom de objektive og subjektive betingelser for hæleribestemmelsen er realiseret, så er der stadig mulighed for straffrihed efter § 290, stk. 3 grundet *sædvanligt underhold*:

*Stk. 3. Straf efter denne bestemmelse kan ikke pålægges den, som modtager udbytte til sædvanligt underhold fra familiemedlemmer eller samlever, eller den, der modtager udbytte som normalt vederlag for sædvanlige forbrugsvarer, brugsting eller tjenester.*⁶⁸

---

⁶³ U 2013.42 Ø

⁶⁴ Betænkning afgivet i 1923 af Straffelovskommissionen af 9. november 1917, s. 389f, jf. *Kommenteret straffelov*

⁶⁵ *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 184

⁶⁶ *Antal indsættelser fordelt på fængslingskode*, Danmarks Statistik

⁶⁷ U 2013.42 Ø

⁶⁸ STRFL § 290, stk. 3

Efter stk. 3 er der straffrihed, hvis et udbytte fra en strafbar lovovertrædelse er modtaget som sædvanligt underhold fra *et familiemedlem* eller *samlever*, eller hvis det er modtaget som *vederlag for sædvanlige forbrugsvarer, brugsting eller tjenester*.

Bestemmelsen er udelukkende med til at definere omfanget af hæleri, når det gælder familieforhold. Det er de tilfælde, hvor et familiemedlem eller en samlever modtager udbyttet.⁶⁹

2.5.1 GERNINGSINDHOLDET

Første led i stk. 1 er udfærdiget efter hensynet til familien, da det ikke bør medføre straf, hvis et familiemedlem modtager ting til sædvanligt underhold fra et andet familiemedlem.

Dette kan være eksemplet, hvor en ægtefælle modtager en genstand til brug for husholdningen, f.eks. et fjernsyn, som den anden ægtefælle har opnået ved en strafbar lovovertrædelse. Der er dog en undtagelse – luksusgoder, som ikke kan betegnes som sædvanligt underhold, falder uden for bestemmelsen. Dette kræver dog en konkret vurdering, da der er forskel på husholdninger og deres sædvanlige underhold. Dette stiller også krav til modtageren af genstanden, da man som person også skal stille sig kritisk overfor det, man modtager, hvis det pludselig er noget udover det ”sædvanlige”.⁷⁰

Det andet led i bestemmelsen omfatter de tilfælde, hvor man i forbindelse med sit erhverv modtager betaling for sin ydelse eller lign. Her kan det umiddelbart ikke være muligt at vurdere, hvor denne betaling stammer fra, og man gør sig derfor ikke nødvendigvis skyldig i hæleri ved at modtage penge som betaling, hvor disse penge f.eks. stammer fra narkokriminalitet.⁷¹ Der vil dog ikke være yderligere fokus herpå, da det omfatter forhold, som ikke er nærmere relevant for specialets fokusområde.

Der er ikke meget praksis i dansk ret, hvor stk. 3 er anvendt ved straffrihed. Der findes dog én:

U 2005.1075 Ø: I denne dom blev tiltalte dømt skyldig i hæleri efter § 290, stk. 1, da hun gennem en længere periode havde fået stillet to biler til en samlet værdi af mere end ½ mio. kr. til rådighed af sin samlever til fri afbenyttelse i det fælles samliv. Dette uagtet, at tiltalte *vidste* eller *bestemt formodede*, at disse stammede fra en strafbar lovovertrædelse. Tiltalte havde gjort indsigelse om straffrihed efter § 290, stk. 3 ved anke til landsretten, da bilerne mentes omfattet af *sædvanligt underhold*.⁷²

Der var rejst tiltale for fire forhold, hvor to af forholdene frafaldt, og forhold 1 og forhold 3 blev opretholdt. Forhold 1 omfattede hæleri efter § 290, stk. 1, hvor tiltalte i forening med sin samlever uberettiget havde skaffet sig del i udbyttet fra et tyveri, da samleveren stillede en

---

⁶⁹ *Kommenteret straffelov*, s. 665

⁷⁰ *Strafferettens specielle del*, s. 205-206

⁷¹ *Ibid*

⁷² U 2005.1075 Ø

Nissan X Trial⁷³ til rådighed for tiltalte fra januar 2003 til september 2003. Bilen stammede fra et tyveri foretaget i oktober/november 2002, hvorfor også denne stammede fra en strafbar lovovertrædelse. Forhold 3 omfattede hæleri efter § 290, stk. 1, da tiltalte omkring marts/april 2004 ved i forening med den samme samlelever havde skaffet sig del i udbyttet fra et tyveri. Tiltalte havde fået stillet en Peugeot⁷⁴ til rådighed til fri afbenyttelse i det fælles samliv. Tiltalte vidste eller måtte bestemt have formodet, at bilen var stjålet fra et autoværksted, hvorfor den stammede fra en strafbar lovovertrædelse.⁷⁵

Til byretten erkendte tiltalte sig skyldig i forhold 1. Tiltalte forklarede hertil, at hun i næsten 3 år havde boet med sin samlelever, og de var blevet gift i august 2004. Tiltalte forklarede endvidere, at hun troede, hendes samlelever var kommet i besiddelse af bilen på lovlig vis. Han var på tidspunktet for forholdet arbejdsløs, men han var tidligere bilsælger. Hun havde i perioden kørt jævnlige i bilen, både alene og sammen med samleleveren. Efter noget tid havde han dog fortalt, at bilen nok ikke var opbragt helt legalt, men det tænkte tiltalte ikke mere over, og hun fortsatte med at bruge bilen.⁷⁶

Tiltalte erkendte sig ligeledes skyldig i forhold 3, hvor hun i perioden jævnlige havde kørt i bilen, både alene og med sin samlelever. Hun havde af samleleveren fået lov til at låne bilen. Denne gang regnede hun dog ikke med, at samleleveren var i lovlig besiddelse af bilen, men hun spurgte ikke ind til det, og de snakkede aldrig om det.

Byretten fandt tiltalte skyldig ud fra hendes uforbeholdne tilståelse, som var understøttet af de foreliggende oplysninger. Retten fandt, at en betinget dom ikke ville være tilstrækkelig med udgangspunkt i bilernes værdi, hvorfor tiltalte blev idømt en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste.⁷⁷

Sagen var fra start ”tabt”, da der var tale om en tilståelsessag. Ved anken til landsretten blev der anket med påstand om frifindelse efter § 290, stk. 3. Dette med begrundelsen om, at tiltalte alene havde modtaget en andel i udbyttet til sædvanligt underhold i form af lån af bilerne. Tiltalte afgav ved landsretten supplerende forklaring, hvor hun forklarede, at hun benyttede de to biler en gang i mellem, og så havde hun benyttet dem til at køre på arbejde nogle gange samt til ridning 1-2 gange om ugen. Hun havde under sagen måtte lukke sin forretning og var på tidspunktet for sagen jobsøgende. I perioden for forhold 1 boede de ikke sammen, og i sommeren 2003 benyttede de Nissan X Trail-bilen til fælles ferie.

---

⁷³ Værdi på ca. 500.000,00 kr. på tidspunktet for forholdet

⁷⁴ Værdi på ca. 70.000,00 kr. på tiden for forholdet

⁷⁵ U 2005.1075 Ø

⁷⁶ *Ibid*

⁷⁷ *Ibid*

Landsretten fandt det bevist, at der var tale om hæleri, da tiltalte modtog bilerne som andel i udbytte fra tyveri. Der var tale om en klar realisering af gerningsindholdet i § 290, stk. 1. Denne realisering skete over en længere periode, hvor hun benyttede begge biler, som begge var indregistrerede, og bilerne havde til sammen en værdi på over 500.000,00 kr. Forsvareren gjorde gældende, at bilernes værdi vil stemme overens med udgifterne til kørsel med taxi i samme omfang, som tiltalte havde benyttet bilerne. Dette mente landsretten ikke kunne gøres gældende. Derved kunne bilerne ikke anses som værende en del af sædvanligt underhold, og § 290, stk. 3 fandt derfor ikke anvendelse. Landsretten stadfæstede derefter byrettens dom.⁷⁸

Den kommenterede straffelov⁷⁹ giver ikke en uddybende beskrivelse for anvendelsen af § 290, stk. 3. Det specificeres, at man kun kan modtage udbytte, som kan karakteriseres som sædvanligt underhold, og derfor kan man ikke modtage ting, som vil karakteriseres som ”luksusgaver”. Dette kan f.eks. være ting af en højere værdi end, hvad der normalt vil have i husstanden, men det kan også være ting vurderet ud fra, hvad der vil kræves for at kunne opretholde et beskedent hjem og levefod. Derfor vil det at modtage en dyr designertaske⁸⁰ eller en dyr bil, som i U 2005.1075 Ø ikke være omfattet af straffriheden i § 290, stk. 3. Det gælder også de tilfælde, hvor man giver sin ægtefælle tøj, som er stjålet. Der er dog forskel på, om det er tøj fra Hennes & Mauritz, eller om der er tale om tøj fra Balmain eller et andet luksus tøjbrand. I forarbejderne er dette også eksemplificeret ved, at straffriheden ikke omfatter det at modtage en ægte pelsfrakke⁸¹, som stammer fra et tyveri.⁸²

Det er ligeledes straffrit som erhvervsdrivende at modtage betaling for varer og tjenesteydelser, selvom denne betaling stammer fra en strafbar lovovertrædelse. Det gælder også selvom den handlende er klar over, at pengene stammer fra en lovovertrædelse. Derved er der ikke et element af uagtsomhed i vurderingen.⁸³ Grunden til at straffriheden rækker videre i § 290, stk. 3 end i § 290, stk. 1 er, at der er et undskyldeligt element, da modtagelsen af udbyttet som udgangspunkt ikke vil være uberettiget, da det benyttes til almen finansiering m.m.⁸⁴

3. FORSÆT OG UAGTSOMHED

Udgangspunktet for strafansvar er subjektiv skyld samt objektivt ansvar. Den subjektive skyld indebærer to elementer: *Tilregnelighed* og *tilregnelse*. Tilregnelighed beskriver gerningsmandens psykiske tilstand for at vurdere, om vedkommende på gerningstidspunktet har været utilregnelig.

---

⁷⁸ U 2005.1075 Ø

⁷⁹ *Kommenteret straffelov*, s. 665

⁸⁰ Eksempel: Chanel Large Flap Bag (Black), 41.460,00 kr. fra ny (www.chanel.com, besøgt d. 29. marts. 2020). En brugt af ca. samme design og i god stand vil koste ca. mellem 35.000,00-29.000,00 kr. (www.vestairecollective.com, besøgt d. 29. marts 2020), hvorfor både en ny og en brugt vil være i kategorien ”luksusgave”.

⁸¹ *Kommenteret straffelov*, s. 665, jf. forarbejderne til bestemmelsen

⁸² Kommentarer til straffeloven, nr. 1522

⁸³ *Kommenteret straffelov*, s. 665

⁸⁴ *Kommenteret straffelov*, s. 665, jf. Trine Baumbach, *Legalitetsprincippet*, s. 493-496

Dertil kommer tilregnelsen, som fastslår, om bestemmelsens objektive elementer, kan henføres til gerningsmandens forsætlige eller uagtsomme forhold.⁸⁵

Forsæt relateret til straffelovens kap. 28 om formueforbrydelser adskiller sig fra udgangspunktet, da flere af bestemmelserne i kapitlet kræver *berigelsesforsæt*. Dette gør sig blandt andet gældende ved § 276 om tyveri, hvor bestemmelsen lyder ”... at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved dens tilegnelse...”.⁸⁶ Der sker herved en materiel formueforskydning mellem to parter ved henholdsvis vinding for én part samt et tilsvarende tab for den anden.⁸⁷ Det skal dog ikke forveksles med anden økonomisk kriminalitet i straffeloven, som er betegnelsen for forbrydelser med generel vinding. Dette kan f.eks. være pengefalsk efter STRFL §§ 166-168. Det er vigtigt at kunne identificere, hvilke delikter, der er formueforbrydelser, og det essentielle for bestemmelserne er vindingsforsættet. Der behøver ved nogle af bestemmelserne ikke at være et tilsvarende tab. Her adskiller hæleribestemmelsen sig, da denne ikke indebærer et vindingsforsæt eller en formueforskydning: ”For hæleri straffes (...) den, som uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse, og den, der uberettiget ved at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en strafbar lovovertrædelse, medmindre forholdet er omfattet af § 290 a (...)”.⁸⁸ Gerningsbeskrivelsen for hæleri er derfor en anden end ved de andre formueforbrydelser, da ingens ret bliver direkte krænket.⁸⁹

3.1 FORSÆT

Der er flere måder, hvorpå man kan opfylde en gerningsbeskrivelse: 1) Ved at beslutte en senere handling fra start, 2) ved at tilstræbe en senere handling, eller 3) hvor sandsynligheden eller sikkerheden for, at en handling indtræffer, selvom handlingen ikke er tilstræbt.⁹⁰

Ved forsæt kan man tænke i sandsynlighedsbaner, som svinger fra vished til den blotte mulighed for, at en handling indtræder. Det gælder dog ikke, hvad der er hændt i fortid eller nutid. Forsættets objekt er elementer i gerningsindholdet, og heri indgår forsætvurderingen. Man skal udskille forsættet, så man kun skal vurdere, hvad der må anses for at være muligt. Her kan man dog overveje uagtsomhed, hvis forsæt ikke viser sig.⁹¹

3.1.1 FORSÆTGRADERNE

Forsæt opdeles i tre kategorier, hvor den højeste forsætgrad, *direkte forsæt*, inddeles i to: 1) *forårsagelsesdelikt* og 2) *adfærdsdelikt*. Forårsagelsesdelikterne er ikke relevante for dette speciale,

---

⁸⁵ *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 160

⁸⁶ STRFL § 276, 1. pkt.

⁸⁷ *Strafferettens specielle del*, s. 109

⁸⁸ STRFL § 290, stk. 1

⁸⁹ *Strafferettens specielle del*, s. 110-111

⁹⁰ *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 169

⁹¹ *Ibid*

da de beskriver den højeste grad af forsæt i de situationer, hvor følgen er forudset eller tilstræbt. Ved adfærdsdeliktet er *genstanden for forsæt* handlingens beskaffenhed samt både forudgående og samtidige omstændigheder. Her består forsætgraden i viden eller kendskab til gerningsmomentet, som f.eks. kan være aktuelt ved STRFL § 290. I dette tilfælde hvilken viden har man så haft i relation til genstanden inden, man får den i sin varetægt?⁹²

Hensigten er en forsætform, som omfatter noget fremtidigt. Det er dog ikke relevant ved adfærdsdelikter, da det baserer sig på forudgående viden. Men hvis der er tale om en kontinuerlig handling, så kan der ligge en hensigt forud for, hvorfor gerningen muligvis kan klassificeres som 'forsøg'. Dette vil dog ikke blive nærmere berørt grundet afgrænsningen.⁹³

Sandsynlighedsforsæt er den næste og anden grad af forsæt. Her må man som person have indset, at det må være overvejende sandsynligt, at et gerningsmoment eller en følge har været overvejende sandsynlig. Det anvendes i de tilfælde, hvor der mangler et grundlag for, at tiltalte har haft viden om gerningens omstændigheder eller har tilstræbt dens følger.⁹⁴ Her anvender domstolene i deres argumentation blandt andet vendinger som "*overvejende sandsynligt*", og litteraturen har ud fra et vurderingskriterie fastsat en sandsynlighedssats på 50% eller højere for en realisering af et gerningsindhold. Udtrykket skal forstås således, at det vil være mere sandsynligt, at gerningsmanden burde have indset gerningsmomentet eller følgen. Beskrivelsen af denne forsætform er det samme for forårsagelsesdelikter og adfærdsdelikter. Det er dog meget relevant at anvende ved færedelikter, som i tilfælde, hvor man f.eks. affyrer en pistol, og man må som personen, der affyrer skuddet, finde det overvejende sandsynligt, at dette vil være til fare for andre.⁹⁵

Den tredje og sidste forsætform er *dolus eventualis*, hvor gerningsmanden må have anset det for muligt, at et gerningsmoment vil opfyldes eller indtræde. Der skal derfor ikke være et element af *sandsynlighed*. Her adskiller det sig fra de andre forsætformer, da det er de subjektive forhold, som skal være opfyldt, og de herved betragtes som forsæt. Det er de faktiske omstændigheder, som deles op i yderligere to kategorier: *Hypotetisk forsæt* og *positiv indvilligelse*. Hypotetisk forsæt omfatter tilfælde, hvor en person må anse noget for muligt indtrædende, og dette vil derfor udgøre forsæt. Positiv indvilligelse omfatter de personer, som finder noget betænkeligt, men enten vælger at acceptere følgen, hvorved der er forsæt, eller hvor personen handler i tillid til, at følgen ikke bliver en realitet. Her er der tale om bevidst uagtsomhed. Tilfældene med positiv indvilligelse er ikke hyppigt forekommende, men Højesteret har i dommen U 1979.576 H statueret anvendelsen.⁹⁶

Hvis man som gerningsperson ikke falder under de ovenstående forsætgrader, så er der ikke grundlag for at statuere forsæt. Der kan være tale om en faktisk vildfarelse, hvor de subjektive forsætforhold er udelukket. For at en handling ikke skal være omfattet af forsæt, så skal omstændighederne for den manglende faktiske forståelse for forholdet ligge helt fast. I dette scenarie kan betingelserne for de

---

⁹² *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 169

⁹³ *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 171-172

⁹⁴ *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 172-173

⁹⁵ *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 172-174

⁹⁶ *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 174-177

objektive krav til bestemmelsen være opfyldt, men er den subjektive betingelse ikke opfyldt, så kan der ikke straffes efter bestemmelsen.⁹⁷

3.2 UAGTSOMHED

Uagtsomhed kan ikke decideret karakteriseres, men den kan opdeles i *bevidst* og *ubevidst* uagtsomhed. Ved bevidst uagtsomhed må personen anse, at et gerningsmoment er tilstede, eller indtræden kan ske ved en handling. Det er samtidig de tilfælde, hvor man ikke kan statuere *dolus eventualis*. Den ubevidste uagtsomhed kommer til udtryk i situationer, hvor et gerningsmoment har været til stede uden, at følgen har været en del af gerningspersonens tanker.⁹⁸

Uagtsomhed kommer generelt til udtryk, hvor retspraksis har eller vil statuere eksempler for situationer, hvor der skal handles efter en *pligt*norm. Her kan en person bebrejdes, at man ikke har handlet, som man skulle, eller helt har forholdt sig passiv. Her lægges det personen til last, at man kunne have undgået et gerningsindholds indtræden, hvis man f.eks. havde udvist mere omtanke i situationen. Der er dog altid en nedre grænse ved uagtsomhed, da der også er tilfælde, hvor man ikke kan bebrejdes specifikke hændelser. Det er de tilfælde, hvor gerningsindholdet realiseres ved en *tilfældig, hændelig* eller *undskyldelig* handling.⁹⁹

Bevisproblemerne er anderledes ved uagtsomhed. Det er ikke relevant at vurdere, hvad en gerningsmand burde have forestillet sig kunne ske i gerningsøjeblikket. Uagtsomheden kan både være bevidst og ubevidst, og derfor skal bevistemættet være med til at klarlægge de ydre omstændigheder, som har indvirkning på, hvad én person burde eller ikke burde vide.

Vurderingen af tilregnelser vil altid være en samlet vurdering af sagens omstændigheder, og hvad man faktisk kan forvente er normal adfærd i en sådan situation. Derfor benytter domstolene også ofte formuleringerne ”burde have vidst” eller ”burde have indset”, hvis både de objektive og subjektive gerningsobjekter er opfyldt ved uagtsomhedsdeliktet.¹⁰⁰

3.2.1 UAGTSOMHEDSGRADERNE

Uagtsomhed kommer i flere former, og der skelnes mellem *bevidst* og *ubevidst* uagtsomhed samt *simpel* og *grov* uagtsomhed. Uagtsomhed er ligeledes reguleret i STRFL § 19:

*”Uagtsomhed straffes ved de i denne lov omhandlede lovovertrædelser kun, når det er særligt hjemlet. På andre lovovertrædelser er de pågældende straffebud anvendelige, også når lovovertrædelsen er begået af uagtsomhed, medmindre det modsatte har særlig hjemmel.”*¹⁰¹

---

⁹⁷ *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 177-178

⁹⁸ *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 182-183

⁹⁹ *Ibid*

¹⁰⁰ *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 167-168

¹⁰¹ STRFL § 19

Der er i praksis ikke forskel på bevidst og ubevidst uagtsomhed, da det ikke gør nogen forskel, hvilken grad af uagtsomhed, der er udvist. Det har kun betydning i de tilfælde, hvor lovgiver eksplicit har givet udtryk for særlig betydning. I nogle bestemmelser kriminaliseres, at man blot "*formoder*", at en følge vil indtræffe. Det kan tale imod en person, at man handler med en bevidsthed, som er underliggende i det *at formode noget*, men det gør i praksis ikke den store forskel, om man kommer til at tænke på en følge kan indtræffe end, hvor man slet ikke tænker over det.¹⁰²

Forskellen i uagtsomhedsgraderne opstår ved simpel og grov uagtsomhed. Begge grader er omfattet af STRFL § 19, og der kan statueres et ansvar herefter, hvis der ikke forekommer en særlig hjemlet grad. STRFL § 303 omfatter med sin ordlyd f.eks. kun grov uagtsomhed. Simpel uagtsomhed kommer mere til udtryk i særlovgivning, f.eks. i skattelovgivningen, hvor mindre fejl, som tastefejl ved beløb eller lign. kan falde under simpel uagtsomhed. Det er dog ikke et udtryk for, at sløseri m.m. accepteres.¹⁰³ Et eksempel på tilfælde, hvor simpel uagtsomhed ikke er straffrit er U 1978.232 Ø, hvor en lastbilchauffør medbragte en fotokopi af en tilladelse til godskørsel. Denne kopi var ikke tilstrækkelig, da der skulle være tale om originalen, hvorfor han blev dømt efter den nedre uagtsomhedsgrænse.

De tilfælde, hvor grov uagtsomhed er kriminaliseret, er typisk, hvor forsæt er nært beviseligt, men hvor usikkerhed alligevel kan opstå. Den grove uagtsomhed er ikke kun de tilfælde, hvor uagtsomheden har stået på over en længere periode. Det omfatter også de tilfælde, hvor uagtsomheden har været kort og flygtig. Denne vurdering står ikke alene, og der er forskel på kriminaliseringen i straffeloven contra speciallovgivningen. I straffeloven er uagtsomt manddrab (§ 241) og uagtsom ildspåsættelse (§ 182) eksplicit kriminaliseret i ordlyden.¹⁰⁴ Der sker her en skærpet bedømmelse ud fra alvoren i de almenfarlige forbrydelser, og der er derfor ikke plads til manglende almen agtpågivenhed. Der er en mere lempelig bedømmelse i f.eks. færdselsloven, da håndteringen af overtrædelser også indebærer et element af forebyggende indsats og samtale. Den forebyggende indsats benyttes bl.a. ved fartovertrædelser, hvor det i U 1979.784 H blev fastlagt, at en fartovertrædelse kunne dømmes som værende uagtsom. Dertil kommer mange standardovertrædelser samt tilståelsessager, hvor et element af uagtsomhed i den efterfølgende sagsbehandling kan være svær at afkræfte.¹⁰⁵

3.2.2 OBJEKTIVE OG SUBJEKTIVE ELEMENTER VED UAGTSOMHED

Grundlæggende for straf skal de objektive elementer i en bestemmelse være realiseret. Vurderingen af uagtsomheden kommer til udtryk i de subjektive elementer, som normalt er det essentielle for forsættet, hvis det objektive ansvar er udgangspunktet. Når det handler om uagtsomhed, så kan sondringen mellem de objektive og subjektive elementer ikke vurderes på samme måde som ved forsæt. Det er ikke vigtigt ved ansvarsbetingelserne, da uagtsomhed er en objektiv betingelse og

---

¹⁰² *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 185-190

¹⁰³ *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 184-187

¹⁰⁴ *Ibid*

¹⁰⁵ Greve og Lodberg, *Færdselsstrafferet*, s. 218ff, jf. *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 187

afviger fra en adfærdsstandard. Ved vurderingen af de subjektive betingelser, så skal forsæt og uagtsomhed vurderes samlet.¹⁰⁶

De objektive gerningslementer er ofte nemmere at vurdere i forhold til forsæt og uagtsomhed. Det kan være i tilfælde af hæleri, hvor der købes en stjålet ting. Her kan det være lettere at afgrænse og bevise overtrædelse af gerningsindholdet. Herefter skal der så stilles spørgsmålstejn til, om der foreligger forsæt eller uagtsomhed. Det er dog ikke altid nemt at bedømme grænsen mellem forsæt og uagtsomhed, hvis dette ikke er yderligere beskrevet i lovgivningen, da den nedre grad af forsæt indebærer nogle uagtsomme elementer. Det vil i disse vurderinger typisk falde tilbage på, om en handling har været uforsvarlig, men det kan ikke ses så isoleret. Der skal tages udgangspunkt i den handlendes situation, dennes personlige forudsætninger samt andre elementer, som kan have haft indflydelse på personen og dennes handlinger.¹⁰⁷ Et eksempel herpå er, om en person, der køber et maleri på www.dba.dk, underlægges samme uagtsomhedsvurdering, som hvis en kunstkender købte samme maleri over www.dba.dk, og det så efterfølgende viser sig at være stjålet. Forskellen på denne vurdering må dog ikke overtage vurderingen ved domstolene, og der er flere grunde hertil: 1) Man må tage udgangspunkt i, at alle er lige for loven og har de samme forudsætninger, og 2) dertil kan man heller ikke altid undskylde sig med uagtsomhed, hvis man selv mener, at man har gjort noget så godt, som man kunne.¹⁰⁸ Det er f.eks. tilfældet i dommen U 2013.42 Ø, hvor tiltalte mente, at han havde taget sig sine forholdsregler ved modtagelse af penge, som man måtte formode stammede fra en berigelsesforbrydelse. Her var det ikke godt nok, at han havde forsøgt at undersøge sagen nærmere, og han blev derfor dømt for uagtsomt hæleri.¹⁰⁹

Der sondres derfor mellem adækvans for de objektive elementer, og uagtsomhed for de subjektive elementer, hvis påregneligheden er relevant for forholdet. Hvis der er tvivl i forhold til vurderingen af adækvans, og man ikke kan pålægge en handling en bestemt følge, så er de objektive kriterier ikke opfyldt, og man kan ikke ifaldes strafansvar.

Vurderingen af adækvans angår også kun de forhold, hvor handlingen har forårsaget et fremtidigt forløb eller en handling indtræden. Derfor kan der kun opstå problemer ved vurderingen i de tilfælde, hvor et delikt fuldbyrdes ved selve forårsagelsen, og der kan ikke lægges vægt på handlingens følgende omstændigheder.¹¹⁰

3.2.3 UAGTSOMHEDENS AFGRÆNSNING

Uagtsomhed kan forekomme for de fleste, og derfor stilles der forskellige krav alt efter, hvilken gruppe man er en del af. Det kan være som almindelig privat person, hvor man f.eks. laver bål et sted i naturen. Det kan være inden for en standardiseret profession som f.eks. bilforhandler, eller det kan være inden for en profession med større ansvar overfor andre, f.eks. overlæge. I de tilfælde, hvor der

---

¹⁰⁶ *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 187-190

¹⁰⁷ *Ibid*

¹⁰⁸ *Ibid*

¹⁰⁹ U 2013.42 Ø

¹¹⁰ *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 187-190

er tale om en gerning, som er af mere simpel karakter, f.eks. det at køre over for rødt lys, så kan man ikke tage højde for profession eller anden grundlæggende erfaring. Her kan der udelukkende tages højde for situation og de mulige handlingsalternativer. Selvom der er forskel på, hvilken gruppe man er i, så kan man ikke bruge dette som målestok, men man kan tage det med i vurderingen, og evt. definere en handling som værende *grov uagtsom*, hvis man har nogle andre forudsætninger til at definere ens handlinger. Dette vil dog altid være en mere subjektiv præget vurdering.¹¹¹

Som objektiv målestok findes der ofte bekendtgørelser, regulativer, teori og andre retskilder, som er med til at definere det grundlæggende for vurderingen, og hvad man fra lovgivers side ønsker at regulere en bestemt adfærd med de enkelte delikter. Der skal altid bedømmes ud fra den givne gerningsbeskrivelse. Selvom de fleste situationer, hvor uagtsomhed kan komme på tale, er beskrevet, og bedømmelsen heraf er fastlagt, så er der stadig nogle tilfælde, som bevæger sig i et grænseområde. Dette kommer blandt andet til udtryk i STRFL § 303. I daglig tale omtales den *uagtsomt hæleri*¹¹², men den adskiller sig stadig fra den generelle hæleri-bestemmelse.¹¹³

4. TRANGSBENEFICIET EFTER RPL § 509 VED FORSÆTBEDØMMELSEN

Trangsbeneficiet er princippet, som sikrer skyldnerens udtagelsesret. Det beror på retten til et beskedent hjem og beskeden levefod. Reglen er præceptiv for at sikre skyldneren og dennes aktiver, så hjem og levefod kan bestå.

Vurderingen for anvendelsen af RPL § 509 foretages med udgangspunkt i skyldnerens husstand. Det er en vurdering af, hvad hele husstanden har behov for – det inkluderer derfor ægtefælle/samlever, børn/plejebørn samt forældre, der stadig bor sammen med skyldneren. Det afgørende er den faktiske forsørgelsessituation, jf. U 1991.449 V. Denne dom fastlægger, at der ikke skal være en retslig forsørgelsesrelation. Det essentielle er vedkommendes faste tilknytning til husstanden. Det fører igen tilbage til vurderingen i RPL § 509, stk. 1 om, hvad hele husstanden har af behov.¹¹⁴

4.1 HUSSTANDENS ENKELTE GENSTANDE

Udover den generelle vurdering af forsørgelsespligten og skyldnerens levefod, så skal der foretages en vurdering af husstandens enkelte genstande. Disse vurderes ud fra kriteriet om opretholdelsen af et beskedent hjem og den generelle levefod.¹¹⁵

---

¹¹¹ *Strafferettens specielle del*, s. 206

¹¹² *Ibid*

¹¹³ *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 182-184

¹¹⁴ Kommentarer til retsplejeloven, nr. 2589

¹¹⁵ *Ibid*

Det er lige fra nødvendige til essentielle ting i en husstand. I U 1968.869/2 Ø ønskede kreditor, at der blev foretaget udlæg i et køleskab. Her blev der nægtet udlæg efter RPL § 509, stk. 2, da husstanden bestod af to børn på henholdsvis 1 måned og 1 ½ år. Landsretten fastslog, at køleskabet var en nødvendighed for familiens daglige husholdning. Derved blev selve værdien af køleskabet ikke taget i betragtning, selvom det var købt fra ny ca. halvandet år forinden og derved ikke havde en væsentlig forringet værdi.¹¹⁶

Det er dog ikke kun væsentlige ting for husholdningen, som er undtaget udlæg. Der foretages også en vurdering af, hvad der kan undværes i hjemmet. I U 1977.572 V ønskede rekvisitus i en familie på fem personer med tre børn, at der ikke blev foretaget udlæg i et spisestuemøblement, sort/hvid tv-apparat, et klaver, et skuffemøbel og et skab. Det mentes, at møblerne var en nødvendighed i hjemmet, og værdien, som kunne indbringes ved auktion, ikke var rimelig i forhold til fordringens størrelse. Desuden var klaveret en nødvendighed, da alle børn gik til klaver. Fogedretten fandt dog ikke, at dette kunne gøres gældende for undtagelsen til udlæg. Dette galt også egetræsskabet og mahognichifonieret. Der blev her lagt vægt på provenuet ved en auktion. I 1. instans blev spisestuemøblementet med et bord og seks stole også udtaget, men landsretten fandt, at dette var en nødvendighed i den daglige husholdning, da rekvisitus argumenterede for, at det var den daglige spiseplads for alle familiens fem medlemmer.¹¹⁷

4.2 BEGREBET 'HJEMMET' GENNEM TIDEN

Begrebet har ændret sig gennem tiden, da samfundet er i konstant udvikling, hvorfor priser m.m. ændrer sig sammen med det. Derfor er retspraksis på området heller ikke entydigt.¹¹⁸ *Beskeden levefod* ændrer sig derfor også, hvorfor kontantbeløbet, som skal dække skyldner og dennes husstand, følger herefter.

Der er ingen fast regel for likvide midler, men der kan tages udgangspunkt i taksterne for kontanthjælp efter lov om aktiv socialpolitik. Skyldner skal kunne betale følgende: bolig, el, vand, varme og nødvendig transport til/fra arbejde. Transgbeneficiet hindrer, at der kan foretages udlæg i en budgetkonto, da der ikke kan foretages udlæg i midler, som skal benyttes til skyldnerens leveomkostninger, jf. journalnummer 2011-22-0040 ved Procesbevillingsnævnet.¹¹⁹

Hovedreglen er, at husstandens samlede indtægt skal danne grundlag for den samlede beregning. Dog skal der tages hensyn til udsvinget af størrelsen på rådighedsbeløbene, som fastsættes efter inddrivelsesbekendtgørelsens¹²⁰ § 10, stk. 7.

---

¹¹⁶ U 1968.869/2 Ø

¹¹⁷ U 1977.572 V

¹¹⁸ G.A.3.2.2.1.3.2.3 *Transgbeneficiet (beskedent hjem og beskeden levefod)*, www.skat.dk

¹¹⁹ *Appeltilladelser – Spørgsmål om hvorvidt transgbeneficiet hindrer, at der kan foretages udlæg i en budgetkonto*, www.domstol.dk

¹²⁰ Bekendtgørelse 2020-03-09 nr. 188 om inddrivelse af gæld til det offentlige

De aktuelle satser for år 2020 fastlægger, at afdragsprocenten stiger i forening med indkomstintervallet pr. år. Der er dog forskel på forsørgerpligt og ikke-forsørgerpligt over for børn. Ved forsørgerpligt så er afdragsprocenten 0%.¹²¹ Det cementerer derfor forskellen mellem husstandene, og dette skal tages med i vurderingen af anvendelsen af STRFL § 290, stk. 3.

4.2.1 DEFINITIONEN AF ET 'BESKEDENT HJEM'

Den nyeste retspraksis, som er med til at definere et 'beskedent hjem', er to landsretsdomme fra henholdsvis Østre- og Vestre Landsret, som omhandler udlæg i en iPhone 5, som på daværende tidspunkt i 2014 var en af de nyere iPhone-modeller.¹²²

Igen beror vurderingen på, at aktiver, som er omfattet af transgbeneficiet, skal være nødvendige og beskedne. Et farvefjernsyn var ikke nødvendigt for hjemmet, da rekvisitus på tidspunktet for udlægget sad i fængsel, hvorfor retten ikke tillagde skyldnerens begrundelser for nødvendigheden af fjernsynet særlig vægt. Skyldners subsidiaire påstand om indsættelse af et ældre og mindre avanceret fjernsyn i stedet for det ønskede fjernsyn til udlæg blev heller ikke tillagt betydning, jf. U 1980.680 Ø.

De følgende to landsretsdomme var med til at fastslå en mere nutidig definition af genstande, som er omfattet af et beskedent hjem:

U 2014.2268 Ø: Fogedrettens kendelse tog udgangspunkt i udtagelsesretten efter RPL § 509, stk. 1 for at sikre opretholdelse af et beskedent hjem og beskeden levestof for skyldneren og dennes husstand. Herefter blev det fastslået, at en smartphone med dens tilhørende faciliteter er en "lommecomputer", som typisk er en persons eneste og mest praktiske måde at have kontakt til omverdenen på. Det gælder også den kontakt, som er til offentlige myndigheder, hvor selve kontakten primært foregår digitalt. Derved er den pågældende iPhone 5 en nødvendighed for at opretholde et beskedent hjem samt levestof. Ved kære til landsretten blev, der ikke fremlagt ny argumentation, og landsretten havde derfor taget udgangspunkt i den fremsendte afgørelse fra fogedretten. Landsretten stadfæstede dog ikke denne med begrundelsen, at en iPhone 5 ikke kunne anses for værende nødvendig til at opretholde et beskedent hjem efter RPL § 509, stk. 1, hvorfor der kunne foretages udlæg i telefonen.¹²³

U 2014.2236 V: En sparekasse havde anmodet om udlæg i en skyldners iPhone 5 grundet skyldners gæld til sparekassen. Skyldneren oplyste, at telefonen var hendes eneste telefon, og den var købt ved at tegne et abonnement et år tidligere.

Fogedretten lagde til grund, at "*en mobiltelefon er et aktiv, som er nødvendigt for opretholdelse af en beskeden levestof*", hvorfor telefonen var omfattet af RPL § 509, stk. 1, og derfor kunne der ikke foretages udlæg.

Dette modsagde landsretten dog. Sparekassen havde anført, at når mobiltelefonen kun er 1 år gammel, så ville en salgspris være ca. 3.000,00 kr. Landsretten lagde vægt på, at dette ikke

---

¹²¹ G.A.3.1.1.3.3 Tabeltræk efter § 10, stk. 1, www.skat.dk

¹²² Apple introducerer iPhone 5, www.apple.com

¹²³ U 2014.2268 Ø

var en beskeden pris til opretholdelse af et beskeden hjem og beskeden levestandard for skyldner og dennes husstand. Som supplerende bemærkning, så havde skyldner heller ikke gjort det klart, at mobiltelefonen var nødvendig til skyldners eller dennes husstands erhverv eller uddannelse. Derfor var en iPhone 5 ikke undtaget udlæg.¹²⁴

De to kendelser viser, at hvad der umiddelbart må formodes at være en standardiseret telefon og en del af de fleste hjem, så er det genstandens salgsværdi, som er den afgørende for at definere 'et beskeden hjem og beskeden levestandard'. Det understøttes af U 2006.2926 Ø, hvor der var tale om et farvefjernsyn med tilbehør for i alt 18.000,00 kr. købt i år 2002, som ikke var omfattet af transgæbneriet. Der kan ligeledes også være en vurdering af nødvendigheden af et sådan fjernsyn til en sådan værdi ikke er en nødvendighed eller går under kriteriet om et beskeden hjem og beskeden levestandard.¹²⁵

Hvad der er omfattet af transgæbneriet er dog en del af en dynamisk udvikling, som hele tiden afspejler sig i samfundet. Standarderne for hvad den enkelte borger skal leve efter ændrer sig konstant. Derved vil retspraksis også ændre sig gennem tid, og den vil følge differentieringen af levestandarder, den teknologiske udvikling m.m.¹²⁶

---

5. SVINDEL I SOCIALSTYRELSEN

Sagen mod Anna Britta Troelsgaard Nielsen¹²⁷ har fyldt i pressen siden det ved et pressemøde d. 9. oktober 2018 blev offentligt kendt, at der var blevet begået historisk grov svindel mod Socialstyrelsen. Der er blevet skrevet utallige artikler¹²⁸ om sagen, og som bilag til specialet, er der udfærdiget en tidslinje for at give et overblik over sagens forløb.¹²⁹

Sagen mod Britta Nielsen er endnu ikke trykt, hvorfor analysen og forståelsen for sagen mod hendes børn beror på det, som pressen har skrevet herom i løbet af de sidste to år. Dette har sine svagheder, men der vil blive taget udgangspunkt i beviser m.m., som er fremlagt under sagen samt udtalelser, som Britta Nielsen og hendes børn er kommet med undervejs – både direkte fra dem selv og gennem deres forsvarere. Der er dog en sikkerhed ved anvendelsen af de fremlagte beviser, da hverken Britta Nielsen eller anklagemyndigheden har valgt ikke at anke afgørelsen fra d. 18. februar 2020.¹³⁰

---

¹²⁴ U 2014.2236 V

¹²⁵ U 2006.2926 Ø

¹²⁶ *iPhone 5 er ikke en del af et "beskeden hjem" – trods alt*, www.fairadvokater.dk

¹²⁷ Herefter; Britta Nielsen (primær omtale i medierne)

¹²⁸ Ved at indtaste 'Britta Nielsen' i søgefeltet på informationssiden www.infomedia.dk kommer der 7.231 artikler (alle medier) frem for perioden de seneste 12 måneder (besøgt d. 6. april 2020).

¹²⁹ *Få overblikket: Sådan er sagen mod Britta Nielsen forløbet*, www.altinget.dk

¹³⁰ *Dom i Britta Nielsen-sag står ved magt*, www.anklagemyndigheden.dk

Empirien i form af artikler fra diverse nyhedsmedier samt interviews givet omkring sagen benyttes til at eksemplificere et af anvendelsesområderne for den tidligere beskrevne teori.¹³¹

5.1 BRITTA NIELSENS DOM

Britta Nielsen blev d. 18. februar 2020 kendt skyldig i bedrageri af særlig grov karakter for ca. 117 mio. kr. begået i perioden 1993-2018. Hun blev ligeledes kendt skyldig i misbrug af sin offentlige stilling samt dokumentfalsk af særlig grov beskaffenhed. Hun blev idømt 6 år og 6 måneders fængsel.

Ved afgørelsen lagde retten vægt på følgende¹³²:

- Beløbets størrelse
- Tidsforløbet – svindlen er foregået over en periode på ca. 15 år
- Pengene blev taget fra satspuljer, hvor pengene reelt skulle gå til projekter for svage og udsatte borgere
- Misbrug af egen stilling ved rådigheden over puljepengene
- Svindlen skete af egen lyst
- Der skete en løbende ændring af modus for at undgå kontroller m.m. i systemet
- Efter hun var blevet bekendt med, at hendes sager i Socialstyrelsen blev undersøgt og efter hendes bortvisning fra Socialstyrelsen, så overførte hun 400.000,00 kr. til en konto i Sydafrika samt 700.000,00 kr. til en konto tilhørende Jimmy Hayat

Selvom flere af disse parametre er skærpende, så vil hele forløbet samt overførslerne ikke defineres som særdeles skærpende omstændigheder, hvorfor den udvidede strafferamme efter STRFL § 88 ikke blev anvendt ved udmålingen af straffen.¹³³ Dette skal også ses i lyset af sagen mod Stein Bagger, som tilstod svindel for over 800 millioner kr. i IT Factory. Han blev idømt 7 års fængsel, hvorfor STRFL § 88 ej heller blev anvendt ved strafudmålingen. Der er ligeledes flere forskelle i sagsforløbet, hvor Stein Bagger bl.a. samarbejdede med politiet og havde svindlet for et væsentligt større beløb. Britta Nielsens offentlige stilling taget i betragtning kunne dog have talt for en væsentlig skærpelse.¹³⁴

5.2 HÆLERI-TILTALEN MOD BRITTA NIELSENS BØRN

Ikke lang tid før der faldt dom i sagen mod Britta Nielsen, blev det d. 10. februar 2020 offentliggjort, at Britta Nielsens børn alle var blevet tiltalt for groft hæleri for i alt 51 millioner kr., og retssagen mod dem ville begynde d. 4. marts 2020. Pengene, som tiltalen omfatter, skulle være udbytte fra Britta Nielsens svindel mod Socialstyrelsen og derfor være omfattet af hæleribestemmelsens gerningsindhold om *at modtage udbytte, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse*. De tre børn har efter tiltalen modtaget forskellige beløb. Jimmy Hayat (39 år) er tiltalt for groft hæleri for ca. 10,6

---

¹³¹ *Analyse af empiri*, www.sdu.dk

¹³² *Britta Nielsen skal i fængsel – her er dommen*, www.tv2.dk

¹³³ *Ibid*

¹³⁴ *Paragraf brugt mod Stein Bagger er i spil mod Britta Nielsen*, www.finans.dk

millioner kr., Karina Jamilla Hayat¹³⁵ (35 år) er tiltalt for groft hæleri for ca. 3,5 millioner kr., og Nadia Samina Hayat¹³⁶ (32 år) er tiltalt for groft hæleri for ca. 37 millioner kr. Jimmy Hayat er ligeledes tiltalt for besiddelse af børnepornografi, men da dette ikke er relevant for specialets fokuspunkt, vil det ikke blive behandlet yderligere.¹³⁷

Anklagemyndigheden mener, at de tre børn *vidste eller ”bestemt formodede”*, at pengene stammede fra kriminalitet begået af deres mor. De tre tiltalte nægter sig skyldige, og deres advokater samt de tiltalte selv har flere gange udtalt, at de ikke vidste, at deres mor havde begået svindel.

De følgende afsnit om hvert enkelt barn er skrevet ud fra de oplysninger og materiale, som der findes i sagen indtil videre. Retssagen blev d. 17. marts 2020 udsat på ubestemt tid grundet corona-krisen, men blev d. 30. april 2020 genoptaget. Derfor vil analysen ikke være på et fyldestgørende grundlag, da der mangler bevisførelse og forklaringer i sagen samt selve domsafsigelsen med rettens begrundelse. Der er valgt en skæringsdato for analysen (d. 1. maj 2020), da dette var sidste retsdag for børnenes forklaringer. Næste retsmøde herefter blev fastsat til d. 11. maj 2020. Derfor skal de følgende afsnit læses med dette in mente.

5.2.1 SVAGHED VED ANALYSEN

Der er udvalgt enkelte forhold for hver af børnene, som bliver analyseret i henhold til den generelle teori om forsætbedømmelsen. Derfor vil analysen heller ikke give et fyldestgørende billede af de elementer, som lægges til grund for den endelige bedømmelse af sagen. Analysen skal heller ikke læses som en egentlig bevisbedømmelse, da der er mange ubekendte ud fra det givne kildegrundlag. Elementerne er derfor udelukkende udvalgt på baggrund af betydningen for anvendelsen af teorien.

5.2.2 FORELÆGGELSE AF SAGEN

Ved de indledende bemærkninger forklares det af anklagemyndigheden, at det hurtigt under efterforskningen af sagen mod Britta Nielsen viste sig, at der var foretaget store pengeoverførsler til alle tre børn. Disse overførsler var også sket til konti i Tyskland, Holland og Sydafrika. Det fremgår yderligere, at der ikke er rejst tiltale mod børnene for overførsler, som er sket før, de fyldte 18 år. Derfor er de tiltalt for hæleri i perioden fra 2007 og frem til deres mors anholdelse. Der er ligeledes udfærdiget skæringspunkter for de første overførsler for børnene hver især, og der er for Jamilla Hayats vedkommende ikke medtaget overførsler, som har været på under 10.000,00 kr.¹³⁸

5.2.3 BØRNEGENES OPVÆKST SOM ET UDGANGSPUNKT FOR FORSÆTBEDØMMELSEN

Et udgangspunkt for forsætbedømmelsen kan ligge i definitionen af et beskedent hjem og en beskeden levelfod, som defineres i transbeneficiet. Som det første i afhøringen af alle tre børn tog både

---

¹³⁵ Herefter: Jamilla Hayat (primær omtale i medierne)

¹³⁶ Herefter: Samina Hayat (primær omtale i medierne)

¹³⁷ Britta Nielsens børn tiltales for groft hæleri, www.politiken.dk

¹³⁸ Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Nielsens børn fortsætter, www.dr.dk

forsvarere og anklagere afsæt i børnenes barndom.¹³⁹ Vurderingen for anvendelsen af RPL § 509 tager udgangspunkt i skyldnerens husstand, hvorfor man til dels analogt kan anvende denne vurdering til forsætvurderingen. Overført til denne sag skal det vurderes, hvilket udgangspunkt børnene har haft for deres senere forbrug. Vil det skille sig ud fra det, som de har været vant til i deres barndom og tidligere år i forhold til, om de burde have været bevidste om en markant ændring af forbruget?

Samina Hayat forklarede en af de første retsdage, at ”vores forældre gik op i, at vi følte os trygge. Min mor og far tog sig af alt. De sørgede for mad i køleskabet, ligesom alle andre familier. Vi fik de gaver, som vi ønskede sig”.¹⁴⁰ Dette indikerer, at de helt basale behov i hjemmet har været opfyldt, men også mere til. Det er yderligere forklaret, at Britta Nielsen var en ”hømemor”, hvor man altid blev kørt til alting, og hvis der var noget, som var hårdt, så hjalp forældrene til. Umiddelbart vil det lyde som det basale for at holde et beskedent hjem og en beskeden levestandard, hvor det dog stikker ud, at de fik det, som de ønskede sig.¹⁴¹ Det er dog den del af vurderingen, at man skal tage højde for den almindelige levestandard for hver enkelt familie. Ved den reelle anvendelse af RPL § 509, ville genstandene omfattet kun lige være det, som man skal benytte for at kunne holde et beskedent hjem og en beskeden levestandard. Derfor skal udgangspunktet herfor kun anses som det helt minimale for et forbrug og en levestandard. Det skal holdes op mod straffriheden i § 290, stk. 3. Har børnene modtaget noget, som går ud over standarden for beskeden levestandard, så betyder det nødvendigvis ikke, at der har været tale om modtagelse af udbytte, der går ud over sædvanligt underhold eller almene gaver, og derfor ikke er omfattet af straffrihed. Som tidligere nævnt er en iPhone 5 ikke omfattet af RPL § 509, men hvis man ser på en nutidig husholdning med lidt ældre børn, så har de fleste af familiemedlemmerne en smartphone. Det er blevet en mere udbredt standard for den ”almindelige” familie, og den nye generation har et helt andet forhold til teknologi, som bliver mere og mere integreret i deres hverdag.¹⁴²

Derfor har luksusgaver også ændret karakter, men den viden som Hayat-børnene har haft skal ses i en større helhed, og selvom man har haft en barndom, hvor der har været det, som der nu har været behov for, så vil det fremlagte forbrug stadig stikke ud fra normen.

I forhold til forsætbedømmelsen tegner dette familieliv et indtryk af, at det senere forbrug har været væsentligt anderledes fra, hvad de har været vant til. Derfor kan dette danne grundlag for en forsætbedømmelse, da sandsynlighedsforsættet og dolus eventualis kan komme i spil. Som det senere forklares i SKM 2014.420 ØLR, så er en højere indtægt/formue heller ikke en undskyldelig grund for modtagelse af større gaver eller pengegaver. Der vil altid blive taget udgangspunkt i det ”sædvanlige” som ved § 290, stk. 3, og der vil blive set på, hvad der er nødvendigt for ens levestandard som ved RPL § 509.

---

¹³⁹ Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Nielsens børn fortsætter, www.dr.dk

¹⁴⁰ Ibid

¹⁴¹ Ibid

¹⁴² Ny undersøgelse: 7 ud af 10 børn får mobil, før de er 10 år gamle, www.politiken.dk

5.2.4 SAMINA HAYAT

5.2.4.1 INTERESSEN FOR HESTE

Samina Hayat har under sin forklaring fortalt om sin store interesse for konkurrenceheste. Denne interesse har hun delt med sin mor, og derfor har både køb og salg af forskellige heste efter Samina Hayats udsagn også været for Britta Nielsens egen skyld.¹⁴³

For at dyrke sin sport var Samina Hayat tilknyttet et hestesportssted i Tyskland, hvor mange professionelle ryttere fra hele verden var tilknyttet. Det er hendes udsagn, at hun aldrig har været bevidst om udgifterne hertil. Samina Hayat forklarede i interviewet til Kanal 5, at det var et sted, hvor de unge ryttere koncentrerede sig om sporten, og hun vidste, at de andre ryttere havde pengestærke forældre, som tog sig af finansieringen af opholdet.¹⁴⁴ Anklageren fremviser under hendes afhøring en månedsopgørelse, som viser, hvad opholdet kostede, og at den var adresseret til betaling ved Britta Nielsen i Hvidovre.¹⁴⁵

Spørgsmålet er herefter, om der kan statueres **sandsynlighedsforsæt** ud fra, hvad Samina Hayat har måtte antage ud fra sin viden. Hovedreglen er, at der kan dømmes efter sandsynlighedsforsæt, hvis gerningsmanden med sin fortsatte aktivitet og viden med overvejende sandsynlighed vil medføre et resultat, der udgør en fuldbyrdelse af den relevante bestemmelse. Ved sandsynligheden kræves der, at der skal være en sandsynliggørelse på mere end 50%, hvilket beror på en konkret vurdering ud fra sagens faktum.¹⁴⁶

Hvis det fremlagte lægges til grund, så er der ikke noget, som indikerer en bevidsthed om beløbene og den generelle finansiering af hendes ophold. Der er ikke den samme viden, som i de tilfælde, hvor hun selv har kvitteret for udgifter i forbindelse med hestesporten. Der er ikke beviseligt etableret en forbindelse mellem antagelsen af sandsynligheden for hæleri og fuldbyrdelsen heraf. Ikke sagt, at der senere i sagen kan fremlægges beviser, som modsiger denne analytiske antagelse.

Når sandsynlighedsforsættet afvises, skal det vurderes, om der kan statueres **dolus eventualis**. Den overvejende forskel mellem de to er, at Samina Hayat ser det for *overvejende sandsynligt*, at hun vil realisere gerningsindholdet i § 290. Hun skal have indset denne mulighed for realisering, hvor det kræves, at det ikke er tilstrækkeligt at statuere dolus eventualis ud fra, hvad hun har indset. Anklagemyndigheden skal også kunne påvise en positiv relation til selve fuldbyrdelsen af det strafbare forhold. Hendes handlinger skal bebrejdes ud fra en af de to former for dolus eventualis. Der vil ikke blive foretaget en vurdering af det hypotetiske forsæt, da det i teorien har været kraftigt kritiseret.¹⁴⁷ Dommeren vil ved anvendelse af det *hypotetiske forsæt* skulle lægge til grund, at Samina Hayat ved sin viden og vilje om de faktiske omstændigheder ved finansieringen havde den holdning,

---

¹⁴³ Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Nielsens børn fortsætter, www.dr.dk

¹⁴⁴ Brittias døtre taler ud – Hele interviewet, Kanal 5 (Dplay-streamingtjeneste)

¹⁴⁵ Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Nielsens børn fortsætter, www.dr.dk

¹⁴⁶ TfS 2001,219, Om forsætsbegrebets nedre grænse – dolus eventualis ved selvvalgt tvivl

¹⁴⁷ *Ibid*

at hun ville have udvist samme adfærd, hvis hun vidste, at hun ville realisere gerningsindholdet i § 290.

Positiv indvilgelse derimod bygger ikke på en opstillet hypotese for at afdække et undefinerbart forløb op til fuldbyrdelsen. Den positive indvilgelse bedømmes ud fra Samina Hayats indstilling i gerningsøjeblikket. Hun har skulle indse muligheden for, at finansieringen af hendes ophold stammer fra en strafbar lovovertrædelse og vil kunne realisere § 290. Med denne bevidsthed accepterer hun muligheden for at fuldbyrde § 290. Det er dog vigtigt, at denne accept foreligger på gerningstidspunktet.¹⁴⁸ Der er dog på nuværende tidspunkt ikke fremlagt beviser, som giver en idé om, at Samina Hayat har været bevidst om den mulige realisering af § 290. Men den viden som hun har eller eventuelt har haft omkring udgifterne til sådan et ophold sammenlignet med de andre rytteres familiære og økonomiske baggrund, kan give anledning til en vurdering om *selvvalgt tvivl* – også kaldet *forsætlig god tro*. Dette er en gren af positiv indvilgelse. Her undlader gerningsmanden at skaffe sig nærmere viden om konkrete omstændigheder, som kan være uhensigtsmæssige at gøre sig bekendt med i forhold til realiseringen af § 290. Det kan diskuteres, at Samina Hayat ud fra informationen om de andre rytteres familie- og formueforhold skulle have stillet sig kritisk over for sin mors finansiering af opholdet, når hun er enlig forsørger og ansat i det offentlige med en ”almindelig” indkomst. Forud for dette har hun stillet spørgsmålstejn til de penge, som Britta Nielsen modtog ved farens død, men der har ikke været samtaler mellem mor og datter, som specificerer pengenes herkomst eller det reelle pengebeløb, som er modtaget, og som nu er de penge, de tre søskende benytter sig af til at finansiere deres liv.¹⁴⁹ Ved ikke at kræve yderligere viden herom forholder hun sig positivt til en konkretiseret negativ omstændighed ved indirekte accept. Hun har ligeledes i retten og i tidligere afgivne interview gentaget, at hun har ”*fået lov til at være barn meget meget længe*”.¹⁵⁰ Herved etableres en undskyldeliggørelse, hvor hun tager afstand fra at være ansvarlig for finanserne og har ladet sin mor styre de praktiske forhold for sit ophold.¹⁵¹ Samina Hayat mener selv, at disse omstændigheder taler for, at hun ikke har været bevidst om de reelle beløb til finansieringen, og derfor har hun ikke haft forsæt eller nok generel viden om disse forhold til at vide, hvad en normal familie vil kunne spendere. Anklagemyndigheden skal løfte den generelle bevisbyrde, men det er op til tiltalte, at sandsynliggøre særlige undskyldningsgrunde.¹⁵²

Kravet til den selvvalgte tvivl er, at Samina Hayat skal have haft en forestilling om, hvad det er for nogle oplysninger, som hun ikke er interesseret i at få, så hun holder sig i forsætlig god tro ved at blive på et lavt informationsniveau. Den selvvalgte tvivl er dog en teoretisk sondring, men Højesteret gjorde i U 1998.277 H ikke indsigelse over for, at forsætlig uvidenhed blev henført under positiv indvilgelse ved *dolus eventualis*.¹⁵³ Selvom det er en teoretisk sondring, så kan det ikke afvises, at

---

¹⁴⁸ TfS 2001.219, *Om forsætsbegrebets nedre grænse – dolus eventualis ved selvvalgt tvivl*

¹⁴⁹ Videointerview, *Brittas døtre taler ud – Hele interviewet*, Kanal 5 (Dplay-streamingtjeneste)

¹⁵⁰ *Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Niensens børn fortsætter*, www.dr.dk

¹⁵¹ *Ibid*

¹⁵² *Bevisbedømmelse i straffesager med mange former for beviser m.v. – den fri bevisbedømmelse*

¹⁵³ U 1998.277 H

der ved Højesterets accept af anvendelsen vil skabes nye variationer ved domstolene ud fra konkrete sager, da den juridiske teori ikke altid passer til virkelighedens omstændigheder.

5.2.4.2 SELSKABERNE STIFTET I TYSKLAND OG HOLLAND

Midlerne til at finansiere driften af stutieriet i Tyskland samt selskabet i Holland stammer fra Britta Nielsen, som dokumenteret af anklageren. Anklageren har gennem sin afhøring flere gange fremvist månedsopgørelser, som viser Samina Hayats aktivitet i selskaberne. Dette modsiger hendes manglende engagement i selskaberne, som forklaret til forsvareren. Her gav Samina Hayat udtryk for, at hendes interesse ikke lå i at stifte selskaberne, men udelukkende i hestene. Derfor var det også hendes mor, som stod for alt i relation til selskaberne, og Samina Hayat var efter eget udsagn aldrig med, når der blev drøftet priser for heste m.v.¹⁵⁴

Selskabet i Holland: Da selskabet i Holland blev stiftet i 2012, blev der indskudt 25.000,00 euro (ca. 186.536,20 kr.). Selvom Samina Hayat har givet udtryk for, at hun ikke havde interesse i selskaberne, så fremviser anklageren under hendes afhøring et stiftelsesdokument, som hun har underskrevet. Hun har i denne forbindelse også skrevet under på, at hun behersker det tyske sprog og derfor ved, hvad hun har skrevet under på. Hun og den tilknyttede revisor har ligeledes skrevet under på oprettelsen af en selskabskonto tilhørende firmaet i Holland. Ved bevisførelsen forklarer Samina Hayat, at hun ikke har haft noget med driften at gøre, og dette overlod hun til revisoren, da hun ikke var bekendt med love og regler for korrekt selskabsførelse i Holland.¹⁵⁵

Dette engagement i selskabet har lighedspunkter med dommen U 2015.3873 H:

U 2015.3873 H: I sagen var der rejst tiltale for momssvig for 5,4 mio. kr. og derved forsætlig overtrædelse af STRFL § 289 ved dolus eventualis. Tiltalte påstod frifindelse pga. manglende forsæt.

Selskabet blev i sin tid oprettet som et anpartsselskab, og tiltalte blev indsat som direktør. Han fik stillet en bankkonto til rådighed, som han kunne disponere over, og selskabet var registreret til hans hjemmeadresse. Udover dette så havde tiltalte efter eget udsagn overordnet ikke mere at gøre med selskabet. Efter forklaring fra selskabets reelle stifter (B), som også stod for den egentlige drift, så forholdt tiltalte sig ikke fuldstændig passiv i driften, og tiltalte havde set flere fakturaer tilknyttet selskabet, og han havde ligeledes talt med kunder. B forklarede også, at han regnede med, at tiltalte havde en forståelse for driften med udgangspunkt i tiltaltes sprogkundskaber samt regnskabsmæssige erfaring.

Landsretten fandt på dette grundlag, at tiltalte ikke kunne have været helt uvidende om det passerede i selskabet i forhold til momssvigen, og han havde derfor accepteret risikoen for, at dette blev udført med ham som direktør for selskabet. Højesteret kunne ikke tage stilling til bevisbedømmelse, men ud fra landsrettens præmisser anerkendte Højesteret anvendelsen af dolus eventualis som forsæt i dette tilfælde. Dette grundet tiltaltes accept af muligheden for

---

¹⁵⁴ Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Niensens børn fortsætter, www.dr.dk

¹⁵⁵ Ibid

momssvig. Der blev ligeledes lagt vægt på de høje beløb samt systematikken i den udviste svindel. Selvom tiltalte havde haft en beskeden rolle og ikke havde medvirket aktivt til denne svindel, så havde han som direktør for et ”skraldespandsselskab” udfyldt en nødvendig og ikke-uvæsentlig rolle.¹⁵⁶

Samina Hayat kan på tidspunktet for opfyldelse af det objektive gerningsindhold have haft en subjektiv indstilling på gerningstidspunktet, hvorved hun opfyldte betingelserne for dolus eventualis. Men ved det fremlagte i sagen, lægges det til grund, at der ikke kan anvendes en sådan subsumption. Derfor er der grundlag for at diskutere, hvilket mindstemål af subjektiv intensitet, der skal foreligge før, at Samina Hayat kan have forsæt efter dolus eventualis.

Med udgangspunkt for anvendelsen af dolus eventualis afsagt af Højesteret kan Samina Hayat muligvis have udvist en forsættlig overtrædelse af § 290 ved dolus eventualis.

Selskabet i Tyskland: I forbindelse med oprettelsen af selskabet i Tyskland blev, der oprettet en selskabskonto, hvortil der blev overført penge til finansiering af selskabet.

Af Samina Hayats forklaring fremgår det, at hun ikke havde tænkt på at kigge på sine konti. Ved pointeringen af, at dette ellers er en normal ting at gøre, så referer hun igen til, at det altid er Britta Nielsen, som har stået for driften, hvorfor hun ikke har skænket det en tanke. Selvom hun har skrevet under på dokumenter vedrørende driften, så har hun aldrig gennemgået disse dokumenter, fordi hun var tryk ved, at hendes mor stod for det praktiske, og der var ansatte til at varetage forskellige opgaver. Hun havde et hævekort tilknyttet kontoen til selskabet i Tyskland, men det var ansatte ved stutieriet, som havde fuldmagten til kontoen og hun modtog aldrig breve fra banken. De 7 mio. kr., som var indsat på kontoen, skulle gå til udgifter til den daglige drift samt mad og almindeligt forbrug. Hun havde dog penge på bl.a. ting fra butikken Douglas¹⁵⁷ samt til fitness.¹⁵⁸

Til selskabskontoen i Tyskland blev der i 2012 overført et stort beløb til køb af en hest. Mailen var forfattet af Britta Nielsen, og Samina Hayat forklarer, at det var Britta Nielsen, som forfattede mailen, da hun ikke selv havde adgang til sin netbank, og hun har aldrig haft kontakt til banken. Hun indrømmer, at hun godt ved, at det kostede nogle penge at være ved det tyske stutierie, men hun var ikke bevidst om, at det kostede 15 mio. kr.¹⁵⁹

En af fakturaerne fra stutieriet i Tyskland, som Samina Hayat havde underskrevet var forfattet på dansk. Denne faktura lød på 3.000,00 euro (ca. 22.373,86 kr.). Tidligere har hun undskyldt sin uvidenhed omkring udgifterne med, at hun blandt andet ikke har kunne forstå sproget. Derfor har hun ikke været bevidst om, hvad hun har skrevet under på. Det kan dog ikke have været tilfældet her, hvorfor der kan være tale om forsæt ved positiv indvilgelse. Denne faktura, som er forfattet på dansk, er udstedt og underskrevet i 2012. Det må formodes, at hun har været bevidst om, hvilke udgifter

---

¹⁵⁶ U 2015.3873 H

¹⁵⁷ Definition: En international parfumekæde med hovedkvarter i Düsseldorf, Tyskland. Forhandler også forskellige andre produkter. Minder om kæden Sephora der også findes i Danmark, som forhandler makeup, hudpleje og dufte.

¹⁵⁸ Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Niensens børn fortsætter, www.dr.dk

¹⁵⁹ Ibid

denne faktura har dækket over, og hvis det har været én af mange fakturaer vedrørende generelle udgifter. Der er i alt 400-500 fakturaer med hendes underskrift, så det må lægges til grund, at hun i hvert fald siden 2012 har haft en bevidsthed om, at der har været en vis tilstrømning af penge for at kunne finansiere den livsstil, som hun har haft.¹⁶⁰

Til anklageren forklarer hun også, at hun ikke kan huske, hvorfor kontoen blev stiftet, og hun husker heller ikke, om der er et kort dertil, eller hvor pengene kom fra. Det er dog selvmodsigende i forhold til forklaringen givet til hendes forsvarer. Anklageren fremviser dokumenter, som viser, at hun selv har oprettet kontoen. Mens hun er i Holland foretages der et køb af to heste, som betales med penge fra kontoen i Tyskland. Selvom hun ikke har adgang til kontoen, så har købet kunne lade sig gøre, da det var Britta Nielsen, som godkendte købet og havde adgang til kontoen.¹⁶¹

Opsummeret for tilfældet med selskabskontoen i Tyskland er lig kontoen i Holland. Der er de samme forsættproblematikker ved dem begge, da der ikke fremstår et konkret bevis på, at Samina Hayat har været bevidst om de bagvedliggende forhold for finansieringen af hendes livsstil. Et udgangspunkt for bedømmelsen kan i dette tilfælde også være U 2015.3873 H, hvor man ikke kan fralægge sig et ansvar. Derved gør man sig skyldig ved positiv indvilgelse, når man bl.a. sætter sin underskrift på diverse dokumenter, og ens navn er det primært tilknyttede virksomheden, hvorfor man påtager sig ansvaret herfor.¹⁶²

5.2.5 JIMMY HAYAT

5.2.5.1 FINANSIERING AF LIVSSTIL I LØBET AF UNGDOMMEN

Vedrørende finansieringen af Jimmy Hayats liv vil § 290, stk. 3 være i centrum, da der som udgangspunkt er tale om penge, som ud fra hans egen beskrivelse har været anvendt som *sædvanligt underhold*.

Efter færdiggørelsen af en gymnasial uddannelse startede han på forskellige uddannelser, som han senere droppede. Han blev boende ved sin mor indtil han officielt blev registreret som udrejst af Danmark i juli 2018. Han har ikke haft et arbejde siden han var 18 år, og de tidligst tilgængelige skatteoplysninger fra 2003 viser, at han i dette år havde en indtjening på 0 kr. Da anklageren spørger, hvad han har levet af, så er svaret, at han har fået penge fra sin mor, og da han var i Sydafrika, så levede han af afkast fra investeringer, han fik udbetalt fire gange om året.¹⁶³

Det sædvanlige underhold efter § 290, stk. 3 dækker modtagelsen af penge og genstande til at opretholde en sædvanlig levestandard.¹⁶⁴ Sammen med RPL § 509 dækker det behovet for hele husstanden, som Jimmy Hayat også er omfattet af, da han stadig bor hjemme. § 290, stk. 3 har

---

¹⁶⁰ Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Nielsens børn fortsætter, www.dr.dk

¹⁶¹ Ibid

¹⁶² U 2015.3873 H

¹⁶³ Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Nielsens børn fortsætter, www.dr.dk

¹⁶⁴ KBET 1999 nr. 1371 om udviklingen i lovgivningen og kriminaliteten samt hæleri og anden efterfølgende medvirken, Afsnit 9.2 – Reguleringens omfang

ligeledes også et bredere anvendelsesområde, da det også generelt omfatter genstande og penge, som er givet til f.eks. ens børn, selvom de ikke længere er en del af husstanden. Derfor er der rent juridisk ikke problematisk, at Britta Nielsen har forsørget sin søn, mens han har boet hjemme. Problematikken ligger i, at de midler, hun har brugt til at finansiere hans livsstil, stammer fra et strafbart forhold, og derfor realiserer Jimmy Hayat også gerningsindholdet i § 290, stk. 1.

Hvis det lægges til grund, at han har været bevidst om, at hans forbrug har været større end det sædvanlige for én på hans alder, så vil det stadig være besværligt at statuere et sandsynlighedsforsæt. Der skal fremlægges klare beviser for et vist kendskab til pengenes oprindelse sammen med en sandsynlighedsgrad på over 50%, men dette er umiddelbart ikke tilfældet. Dog kan det diskuteres, om han med sin mors finansiering af byture, tøj og diverse forbrugsgoder på et tidspunkt måtte have indset en mulighed for at realisere et kriminelt gerningsindhold. Det skal dog holdes for øje, at det ikke er tilstrækkeligt, at Jimmy Hayat blot har indset, at hans adfærd muligvis kunne realisere et faktum, som er strafbart.¹⁶⁵ Så selvom han har brugt løs af sin mors penge, så skal der i yderste tilfælde kunne statures et grundlag for forsætlig god tro i henhold til hans forbrug. Det at han ikke undersøger sin konto, men bare bruger løs, vil ikke kunne være tilstrækkeligt, da han bevidst skal undlade f.eks. at spørge sin mor omkring hendes finansiering.

5.2.5.2 CITROËN

I 2000 får Jimmy Hayat en 11 år gammel Citroën, hvilket fremgår af skattepapirer fremlagt i retten. På dette tidspunkt har han ikke en registreret indtægt, og anklageren vil derfor gerne vide, hvor han har pengene fra til at købe bilen. Pengene kommer fra Britta Nielsen, men han kan ikke huske, om han fik dem kontant, eller hvor mange penge, han reelt fik.¹⁶⁶

Sammenlignet med U 2005.1075 Ø har Jimmy Hayat ligeledes ”modtaget” en bil, som kan bruges i det fælles samliv. Situationen, hvor en husstand af praktiske årsager har en ekstra bil, er almindelig, og derfor vil der ikke være noget i vejen for, at han har sin egen bil. Bilen er dog højst sandsynligt finansieret med midler, som stammer fra svindel i Socialstyrelsen, hvorfor bilen er et surrogat heraf, og derfor omfattet af § 290.¹⁶⁷

I 2005.1075 Ø havde tiltalte efter noget tid fået fortalt af sin samlever, at bilen hun brugte, nok ikke var helt legalt opbragt, men hun tænkte ikke videre over det. Ved den næste bil fik hun ikke noget information, men hun regnede dog ikke med, at samleveren var i lovlig besiddelse af bilen. I dommen blev tiltalte dømt ud fra bilernes værdi, og bilerne kunne ikke omfattes som værende af *sædvanligt underhold*. I tilfældet med finansieringen af bilen til Jimmy er der en sandsynlighed for, at denne vil gå under kategorien *sædvanligt underhold*, da det både er en ældre bil, hvilket forringer værdien

---

¹⁶⁵ TfS 2001,219, *Om forsætsbegrebets nedre grænse – dolus eventualis ved selvvalgt tvivl*

¹⁶⁶ *Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Nielsens børn fortsætter*, www.dr.dk

¹⁶⁷ KBET 1999 nr. 1371 om udviklingen i lovgivningen og kriminaliteten samt hæleri og anden efterfølgende medvirken, Afsnit 9.2 – Reguleringens omfang

væsentligt, og forældre køb af biler er blevet en mere generel ting.¹⁶⁸ I vurderingen af Jimmy Hayats forsæt skal det vurderes, om han har haft et direkte forsæt, hvilket det ud fra det af anklagemyndigheden fremlagte samt det generelle udgangspunkt for forældre køb ikke tyder på. I live-artiklen fremgår det ikke, hvor meget bilen har kostet, men et generelt udsnit af Citroën'er med modelår 2009 viser, at prislejet ligger omkring 40.000,00 kr.¹⁶⁹ Det, der kan tale for brugen af enten sandsynlighedsforsæt eller dolus eventualis, skulle være en tvivl ved brugen af kontanter til at betale for bilen. Der er ingen regler for kontantbeløbs størrelse, når det gælder civilkøb¹⁷⁰, men ved ændring af hvidvaskloven i 2013 blev kontantmodtagelsen for erhvervsdrivende (herunder bilforhandlere) sat ned fra 100.000,00 kr. til 50.000,00 kr.¹⁷¹ for at forhindre hvidvask og pengehæleri¹⁷². Disse regler blev indført langt senere end købet af Citroën'en, hvorfor det ikke taler for, at Jimmy Hayat på tidspunktet for købet på samme måde som i dag vil have været bevidst om disse problematikker. Derved har han umiddelbart på det foreliggende grundlag haft en *viden og vilje* eller *haft indset muligheden* for at realisere gerningsindholdet i § 290.

5.2.6 JAMILLA HAYAT

Jamilla Hayats advokat, Peter Secher, har ved sagens start bestridt det fremlagte sagstema fra anklageren. Han mener, det reelle bevistema er, om Britta Nielsen med sine forklaringer til børnene omkring pengenes ophav, har snydt dem. Han mener, at det efter de afgivne forklaringer, vil være klart for retten, at Britta Nielsen ikke har været sandfærdig, og derved har børnene ageret ud fra et falsk grundlag.¹⁷³

5.2.6.1 GAVEANMELDELSER TIL SKAT

Af de fremlagte dokumenter, så har Jamilla Hayat indgivet en gaveanmeldelse til SKAT på 205.000,00 kr. i januar 2016, hvor de 100.000,00 kr. er angivet til at dække en udbetaling til en bil samt to overførsler til hendes konto. Pengene kom fra Britta Nielsen. Hendes egen forklaring til gaveanmeldelsen er, at det så mistænkeligt ud, at hun havde brugt penge til en bil, som hun ikke havde tjent. Derfor havde hun rådført sig med SKAT, hvorfor hun efterfølgende havde udfærdiget gaveanmeldelsen.¹⁷⁴

Hovedreglen er, at gaver mellem børn og forældre efter boafgiftslovens¹⁷⁵ § 22 er afgiftsfrie, hvis værdien ikke overstiger grundløbet. Dette ændrer sig for hvert år, og satsen for 2020 er 67.100,00 kr.¹⁷⁶, som man kan give til hver af sine børn. Værdien, der overstiger grundbeløbet, er herefter afgiftspligtig, jf. boafgiftsloven § 23. Definitionen af gaver dækker over kontantgaver (pengegaver),

---

¹⁶⁸ Forældre køb rykker ind i bilbranchen, www.berlingske.dk

¹⁶⁹ Der er mange faktorer, som spiller ind, men der er taget udgangspunkt i bilens alder samt den anbefalede maxgrænse for antal kørte kilometer ved køb af brugt bil (200.000 km) (www.bilbasen.dk)

¹⁷⁰ Kontantbetaling må maksimalt være 8.000,00 kr., Afsnit: Privatpersoner, www.vadestedet6.dk

¹⁷¹ Fakta: Her går grænsen for kontante betalinger, www.jyllands-posten.dk

¹⁷² Kontantforbuddet temaet i højesteretsdom, www.fsr.dk

¹⁷³ Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Niensens børn fortsætter, www.dr.dk

¹⁷⁴ *Ibid*

¹⁷⁵ Lovbekendtgørelse 2015-01-12 nr. 47 om afgift af dødsboer og gaver

¹⁷⁶ Gaver, www.skat.dk

værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked m.m. Dette omhandler f.eks. også biler eller både.¹⁷⁷ En af undtagelserne til beskatning er lejlighedsgaver. Efter praksis beskattes de ikke medmindre gavens værdi overstiger et beløb, der ikke er et naturligt niveau for lejlighedsgaver. Det beror på en konkret vurdering, men lejlighedsgaver vurderes generelt som værende gaver af et mindre omfang.¹⁷⁸ Derfor har Jamilla Hayat også skulle indberette det modtagne beløb. Dette er sket i 2015, men de fleste andre overførsler, som ikke er betegnet som 'lån' på Jamilla Hayats kontooversigter ikke er blevet indberettet. Der kan argumenteres for, at der har været tale om en lejlighedsgave, men selv dette vil være vanskeligt.

SKM 2014.420 ØLR: I denne sag stadfæstede Østre Landsret SKATs afgørelse om, at tiltalte skulle svare gaveafgift for modtagelsen af en bil, en Mercedes Benz, fra hendes samlever, da bilen ikke kunne betegnes som *lejlighedsgave*.

Til sagsfremstillingen blev der taget udgangspunkt i samlevernes formueforhold. Giveren havde det daværende år en skattepligtig indkomst på 8.221.124,00 kr. med en beregnet formue på 9.419.935,00 kr., og modtageren havde en selvangivet løn på 2.325.446,00 kr. med en beregnet formue på 5.516.379,00 kr. Modtageren forklarede, at hun havde modtaget en del dyre gaver fra sin samlever, og dette omfattede både smykker, ure, tasker og biler. Hun var ikke bevidst omkring de nærmere forhold omkring betaling af bilen – kun at det var en gave til hende. Den fremlagte check til betaling for bilen var udstedt af giveren. Hun forklarede ligeledes, at hun ikke var bevidst om reglerne vedrørende gaveafgift.

Dommen fastsatte, at beløbet på 400.000,00 kr. udstedt til køb af bilen ikke går under kategorien 'lejlighedsgave'. Dette er uagtet oplysningerne om giveren og modtagerens formueforhold.¹⁷⁹

Der er nogle særlige regler i forhold til ægtefæller/samlever, da der er flere økonomiske aspekter forbundet med at give hinanden værdier eller genstande, som anvendes i et fælles samliv. Dommen lægger dog udgangspunktet for, hvad man kan modtage, og hvad der er sædvanligt at give i gave ud fra sine formueforhold. Det viser også, at selvom man har en større formue, så er der stadig aspekter af *sædvanligt underhold*.

LSR 2018.17-0175621 fastslår ligeledes beløbstørrelsen på lejlighedsgaver i form af penge. I denne sag havde en svigerinde indsat 25.000,00 kr., 50.000,00 kr. samt 50.000,00 kr. i henholdsvis 2010, 2011 og 2012. Beløbene var efter givers forklaring overført som julegaver og fødselsdagsgaver. Landsretten fandt dog med udgangspunkt i den generelle antagelse, at disse beløb oversteg det efter forholdene naturlige niveau for lejlighedsgaver. SKAT gjorde i deres afgørelse ligeledes gældende, at ”*Det fremgår af bekendtgørelsen, at hvis der er tale om manglende selvangivelse af indkomster,*

---

¹⁷⁷ Skattestyrelsen, 07.016 - Kontantgaver (pengegaver), værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked og andet, fx bil eller båd, www.blanket.virk.dk

¹⁷⁸ C.A.6.6 Oversigt over gaverreglerne, www.skat.dk

¹⁷⁹ SKM 2014.420 ØLR

*som har karakter af mindst grov uagtsomhed efter skatteforvaltningsloven § 27, stk. 1, nr. 5 (...)*¹⁸⁰. Derfor har Jamilla Hayat også skulle indberette de beløb, som Britta Nielsen har indsat på hendes konto i årenes løb, hvis det har oversteget grundbeløbet for afgiftsfrie gaver det pågældende år. Til spørgsmålet om, hvorfor hun ikke har gjort det, så mistede hun overblikket i forhold til overførslerne, og derfor er de resterende beløb ikke anmeldt.¹⁸¹ Hun mener ligeledes, at hendes revisor, eller de relevante myndigheder, herunder SKAT, burde have gjort hende opmærksom på fejlen, hvis der var nogle uregelmæssigheder.¹⁸²

SKM 2014.420 ØLR fastslår dog, at *ukendskab til loven diskulperer ikke*, hvorfor Jamilla Hayat ved sit ukendskab til reglerne og henvisning til hendes revisors arbejde, stadig burde være vidende om reglerne gældende for de værdier, som hun modtager. I denne sag er det afgørende derfor, om den manglende indberetning skyldes generel uvidenhed, eller om der ligger en bevidst handling bag for ikke at gøre opmærksom på modtagelserne af pengene og en evt. viden om risikoen for realisering af et strafbart forhold. Hvis det lægges til grund, at hun bevidst har undladt at oplyse SKAT, om de konkrete overførsler, så har hun udvist tilnærmelsesvis sandsynlighedsforsæt. Der foreligger en viden og vilje et stykke af vejen til ikke at indberette de overførsler, som Britta Nielsen har foretaget, da Jamilla Hayat formodentlig et stykke af vejen er bevidst om, at der er sandsynlighed for at fuldbyrde forbrydelsen. Det behøver dog umiddelbart ikke være hendes hensigt at fuldbyrde, da hun ikke har tilstrækkelig viden til at kunne se det fuldbyrdet inden for rammerne af § 290. Men ud fra forklaringerne om at det er lån ydet af hendes mor, men der ikke er en konsekvent registrering af disse og mangel på indberetninger af overførsler, som ikke er kategoriseret, så må det formodes, at hun har antaget, at hendes fortsatte aktivitet med overvejende sandsynlighed (og dette er over 50%) måtte medføre en fuldbyrdelse af § 290.

5.2.6.2 FÆLLESCHATTEN PÅ WHATSAPP

Familiens generelle forbrug har været diskuteret i deres fælleschat via app'en WhatsApp¹⁸³. Igennem sagen har denne været omdrejningspunktet for familiens interne kommunikation, og om de reelt kendte til hinandens forbrug.

Dette er relevant for forsætbedømmelsen, da det er grundlaget for, hvad børnene *bestemt har måtte formode* i forhold til morens svindel, og de penge de har modtaget i relation til dette.

Børnenes konsistente påstand har været, at de ikke har været bevidste om, hvad de hver især har fået, og dette skulle støtte deres påstand om, at de ikke har haft et overblik over sagens midler.

Et direkte forsæt i denne forbindelse foreligger dog ikke ud fra det fremlagte, men der er klare indikationer på, at der har været en bevidsthed om det overordnede forbrug af penge. Der er dog et

---

¹⁸⁰ LSR af 28.06.2018 Journalnr. 17-0175621, Skattepligtige gaver - checks indsat på bankkonto – lejlighedsgaver, Afsnit: SKATs afgørelse

¹⁸¹ *Live: Britta Nielsens børn i retten*, www.bt.dk

¹⁸² *Ibid*

¹⁸³ Definition: Gratis beskedapp – særligt brugt til international kommunikation, www.apple.com

bestemt sted i deres samtale på WhatsApp, hvor familien diskuterer en tabt sag mod SKAT, som Samina Hayat har været en del af. Britta Nielsen er i beskedtråden citeret for følgende: ”*Indspist bande hele bundtet, de skulderklapper og æder store middage på skatteborgernes regning. Jeg må finde en måde at snyde på*”.¹⁸⁴ Herefter kommer børnene med forskellige bud på, hvordan man kan snyde, men det må lade sig forstå, at disse udsagn var sagt i frustration og ikke i alvor. Selvom det ikke fremgår direkte, at børnene har kendt til svindlen, så er denne del af samtalen et kraftigt indicie i den videre bedømmelse af deres viden om pengenes ophav.¹⁸⁵

Hvis det lægges til grund, at deres viden ikke rækker til direkte forsæt, så vil udgangspunktet være at statuere sandsynlighedsforsæt. Jamilla Hayat forklarer, at hun aldrig har forventet, at pengene hang på træerne, og hun har på intet tidspunkt troet, at hendes mor havde et hav af penge.¹⁸⁶

Det fremgår specifikt, at der bliver snakket om køb af de forskellige biler samt køb af grunde i Sydafrika. Jamilla Hayat påstår, at hun ikke havde det samlede overblik, men hun lagde ikke mere i det.¹⁸⁷ Når hun er bevidst om disse køb, men ikke lægger mere i det, så tyder dette også på en selvvalgt tvivl eller forsætlig god tro. Udgangspunktet er her, at Jamilla Hayat undlader at skaffe sig nærmere viden om morens økonomi eller pengenes ophav, selvom hun bliver bevidst om, at der er et betydeligt forbrug finansieret ved penge fra hendes mor. I hendes øjne kunne nærmere viden være uhensigtsmæssigt at få indsigt i, da yderligere oplysninger kan være ansvarspådragende. Derved vælger hun at forholde sig i forsætlig god tro, så hun samtidig kan fortsætte den til dels finansierede livsstil, som hun har været vant til. Dette er et grundlag til at statuere forsæt efter *dolus eventualis*.

5.2.7 OPSUMMERING AF DEN NUVÆRENDE BEVISFØRELSE OG AFGIVNE FORKLARINGER

Ud fra de forelagte beviser samt dertilhørende forklaringer i retten vil det på nuværende tidspunkt ikke kunne udgøre et entydigt grundlag for forsætbedømmelsen. Der når ikke at blive afsagt dom i sagen inden afleveringsfrist for specialet, og da der sat en skæringsdato for analysen er det heller ikke muligt at analysere, hvad de endnu ikke forelagte beviser samt vidneforklaringer vil få af betydning for sagens endelige bedømmelse.

Det kan muligvis blive interessant, når anklagemyndigheden går dybere ind i hændelsen vedrørende bankboksene, som Jamilla og Samina Hayat besøger efter, Britta Nielsen har forladt landet. I pressen betegnes det som ”the smoking gun”. Anklagemyndigheden har sagt, at de har videoovervågning fra banken, hvor man kan se, at døtrene går derind med en stor taske under armen, og bankboksen var efterfølgende tom. Der er ikke videoovervågning i selve bankboksene, men det er blevet bekræftet af banken, at der blev åbnet for to bokse. Ved en ransagning hos Britta Nielsen fandt politiet et regnskab fra december 2014, hvor Britta Nielsen angiveligt skriver, at der skulle ligge knap 3 mio. kr. i

---

¹⁸⁴ Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Nielsens børn fortsætter, www.dr.dk

¹⁸⁵ Ibid

¹⁸⁶ Ibid

¹⁸⁷ Live: Britta Nielsens børn i retten, www.bt.dk

kontanter i hendes bankboks – den samme bankboks som døtrene besøgte efter Britta Nielsens flugt til Sydafrika. Jamilla Hayats begrundelse for smykkernes opbevaring i bankboksen er deres reelle værdi samt særlige affektionsværdi. Politiet fandt dog ikke smykkerne ved den første ransagning hos Jamilla Hayat, og hun forklarede i retten, at på daværende tidspunkt har smykkerne været opbevaret i familiens bil. Ved den anden ransagning fandt politiet smykkerne blandt noget legetøj på et børneværelse.¹⁸⁸ Hvis det lægges til grund, at Jamilla Hayat ud fra disse omstændigheder har haft en viden om smykkernes ophav, så vil der være et stærkt grundlag for at statuere et sandsynlighedsforsæt. Døtrene må på tidspunktet for besøget i bankboksen være af en så klar overbevisning (mere end 50%), at der for det generelle forløb eller ved tilegnelsen af smykkerne, var en sandsynlighed for, at de med deres fortsatte aktivitet ville medføre en realisering af § 290.

En nærmere dokumentering af forløbet følger, da anklagemyndigheden endnu ikke har vist optagelserne fra banken. Det kom ligeledes frem under afhøringen af Jamilla Hayat, at der foreligger en telefonsamtale mellem Jamilla Hayat og hendes forsvarer, som omhandler en samtale fra den dag, hvor politiet finder smykkerne ved ransagningen hos hende. Dommeren kræver dog, at der foreligger en afskrift af samtalen før, denne kan afspilles i retten.¹⁸⁹

5.3 SAGENS VIDERE FORLØB

Der er stadig flere ubekendte i sagens videre forløb. Der er løftet sløret for flere essentielle ting, som man ved vil blive fremlagt, og disse ting kan få en afgørende rolle for forsætbedømmelsen. Det er heller ikke muligt at vide, om anklagemyndigheden vil foreholde døtrene nogle af de udsagn eller forklaringer, som de kom med i interviewet til Kanal 5 – det interview der i mindre grad er refereret til i analysen. Sandsynligheden er ikke stor, da Samina og Jamilla Hayat har udtalt sig i retten, men der er stadig mulighed for, at dette ændrer sig. Det er derfor muligt at henvise til interviewet, hvis nogle essentielle pointer herfra ikke bliver genfortalt i retten. Det er tidligere set i retssager, at interviews før en retssags begyndelse senere er blevet anvendt som bevis i selvsamme sag.¹⁹⁰

Britta Nielsen har gennem sin advokat bekræftet, at hun ønsker at vidne i sagen, selvom hun grundlæggende er fritaget herfor grundet princippet om tiltaltes nærmeste, jf. retsplejelovens § 171. De på nuværende tidspunkt kendte vidner er følgende¹⁹¹:

- Britta Nielsen
- Vidner fra hesteverdenen
- Vidner med tilknytning til selskaberne
- Vidner i forhold til Samina og hendes ophold i Tyskland/Holland
- Fire vidner vedrørende Jamilla (forsvaret)
- Tre vidner vedrørende Samina (forsvaret)

---

¹⁸⁸ *Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Nielsens børn fortsætter*, www.dr.dk

¹⁸⁹ *Ibid*

¹⁹⁰ *Ibid*

¹⁹¹ *Ibid*

- Vidne fra NC3 i forhold til Jimmy og den fundne børneporno

Forklaringer fra disse skal holdes op mod de primære beviser i sagen, som er dokumenter fra banker i Danmark, Tyskland og Holland. Der mangler også at blive fremlagt dokumenter, som viser, hvornår der er foretaget hævnninger, indsættelse af beløb m.m. samt dokumenter, som viser betaling af fakturaer for heste, biler og andet forbrug. Ligeledes mangler der fortsat korrespondancer af forskelligt arbejde, som skal dokumentere forretningsmæssige forhold samt familiens interne forhold.¹⁹² Det skal vurderes, om der kan statuere forsæt ud fra dette grundlag, når det er fastlagt, at der ikke findes konkrete tekniske beviser.

---

6. DEN RETSDOGMATISKE KONKLUSION

Der vil i fremtiden højst sandsynligt komme lignende sager som sagen mod Britta Nielsen og hendes børn. Siden sagen mod Britta Nielsen begyndte i efteråret 2018, er flere sager om svindel i det offentlige kommet frem. Bare i december 2019 kom sagen om Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse frem i lyset samt nyheden om, at direktøren for Statens Serum Institut blev fritaget for tjeneste grundet mistanke om fejl og uregelmæssigheder.¹⁹³ Straffeloven har bestemmelser, der kriminaliserer disse handlinger, hvor de objektive og subjektive betingelser typisk er klare, og hvor beviserne skal understøtte realiseringen heraf. Men hvad er det juridiske udgangspunkt for de svindlede midlers videre færd ud i diverse led? Anvendelsesområdet for § 290 og § 303 dækker de gængse tilfælde, men sagen mod Hayat-børnene viser, at domstolene skal ud i svære forsætvurderinger, der indebærer en vurdering af bestemmelsernes nedre grænse for forsæt. Dette gøres ikke nemmere i de sager, hvor størstedelen af beviserne er indicier, og bedømmelsen derfor beror på disse sammenholdt med de afgivne forklaringer fra tiltalte og vidner.

6.1 ANVENDELSEN AF § 290 I SAGEN MOD BRITTA NIELSENS BØRN

Det er ikke bestridt, at de objektive krav til bestemmelsen er opfyldt ved uberettiget at modtage eller skaffe sig del i et udbytte, som er opnået ved en strafbar handling, jf. § 290, stk. 1, 1. led. Dette bekræfter døtrene, Samina Hayat og Jamilla Hayat, også i et interview givet til Kanal 5.¹⁹⁴ Pengene, som børnene har modtaget til at finansiere deres liv på den ene eller anden måde, stammer fra en strafbar handling, da pengene kommer fra Britta Nielsen, som har tilegnet sig dem ved svindel mod Socialstyrelsen, som hun er dømt for. Som nævnt i afsnittet om de objektive krav til bestemmelsen, så gør det ikke nogen forskel, at pengene har været gennem flere led, eller de er blevet øjeblikkeligt brugt til at finansiere køb af biler eller andre forbrugsgoder.

---

¹⁹² *Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Nielsens børn fortsætter*, www.dr.dk

¹⁹³ *Overblik: Sager om svindel med offentlige midler pibler frem*, www.jyllands-posten.dk

¹⁹⁴ *Brittas døtre taler ud – Hele interviewet*, Kanal 5 (Dplay-streamingtjeneste)

Det helt essentielle i denne sag er derfor det subjektive krav til bestemmelsen. Dette benævnes også i forelæggelsen af sagen. Anklager Kia Reumert udtalte her, at anklagemyndigheden ikke har konkrete beviser for, at de tre børn har kendt til Britta Nielsens svindel. Derfor kommer det centrale i sagen til at være, om de tre børn har haft det *fornødne* forsæt til hæleri.

Uden konkrete beviser besværliggøres det at bevise et direkte forsæt for de tre børns vedkommende. Ved det direkte forsæt skal der være fokus på adfærdsdeliktet i henhold til, hvilke forudgående og samtidige omstændigheder, der har været. Dette vil forsøges klarlagt ved afhøringerne af de tre børn samt vidner. Det fastslås igen, at det er tilstrækkeligt til domfældelse, at modtageren af udbyttet har indset muligheden for, at pengene stammede fra en eller anden form for kriminalitet.

Først skal det analyseres, om der kan være tale om sandsynlighedsforsæt. Er der ikke tale om sandsynlighedsforsæt, skal det vurderes, om der kan være tale om *dolus eventualis* og evt. i hvilken form. Dette er fremgangsmåden ved Højesterets bedømmelse af tidligere forsætbedømmelser. Højesteret anerkender dog nødtigt eksistensen eller gyldigheden af begrebet *risikoaccept*.¹⁹⁵ Ved anvendelsen af *dolus eventualis* skal det vurderes, om der er tale om hypotetisk forsæt eller positiv indvilligelse. Bedømmelse efter hypotetisk forsæt beror på, at domstolene foretager en hypotetisk vurdering af, hvad en gerningsmand ville have gjort, hvis han havde tænkt på en anden måde end, hvad han reelt gjorde i gerningsøjeblikket. Denne vurdering beror på gerningsmandens person.

Anvendelsen af hypotetisk forsæt møder dog kritik, hvor bl.a. Alf Ross opponerer mod anvendelsen ved at argumentere for, at "*enhver hypotetisk dom er groft i strid med strafferetlige principper og almindelig moralopfattelse*".¹⁹⁶ Positiv indvilligelse som en anden version af *dolus eventualis* vil være en mere objektiv analytisk tilgang. Stephan Hurwitz beskriver positiv indvilligelse, som de tilfælde, hvor gerningsmanden bevidst undlader at skaffe sig yderligere oplysninger for ikke at risikere at blive bevidst om en sammenhæng mellem det modtagne og en evt. før-forbrydelse.¹⁹⁷ Det minder om andre tilfælde, hvor en hæl er bevidst har undladt at stille spørgsmål til sælgeren af en genstand for ikke at risikere at blive vidende om, at genstanden er stjålet – her forholder man sig i en *selvvalgt tvivl* eller *forsættlig god tro*. I sådanne tilfælde vil det også som tidligere nævnt ske en vurdering ud fra, hvilken generel viden eller ekspertise gerningsmanden har haft forud for hændelsen. Der er f.eks. en forskel mellem den professionelle rytter og dennes kendskab til branchen, eller personen som køber sin første hest til hobby-hold.

Forsættet indebærer at have klar viden eller formodning om, at Hayat-børnene har vidst, at pengene stammer fra en strafbar lovovertrædelse. Det betyder dog ikke, at de har haft kendskab til før-forbrydelsen. Alle tre børn nægter sig også skyldige og nægter at have haft kendskab til før-

---

¹⁹⁵ TfK 2014.227, *Dolus eventualis? Positiv indvilligelse kontra risikoaccept*, s. 1

¹⁹⁶ U 1988B.131, *Dolus eventualis – en del af gældende dansk ret*, Afsnit – *Dolus eventualis*

¹⁹⁷ TfS 2001.219, *Om forsætsbegrebets nedre grænse – dolus eventualis ved selvvalgt tvivl*, Afsnit – Forsætsbegrebets nedre grænse

forbrydelsen. Forsætformerne skal derfor benyttes til at vurdere, hvad de muligvis har formodet eller burde have formodet i forhold til pengenes ophav.¹⁹⁸

6.2 BEVISPROBLEMER

De manglende beviser for et direkte forsæt er et grundlæggende tema for straffesagen. Der skal som ved alle andre sager foretages en helhedsbedømmelse af de fremlagte beviser, men i dette tilfælde skal der foretages en indgående bevisbedømmelse for at kunne anvende *dolus eventualis*. Udgangspunktet vil altid være, at anklagemyndigheden har bevisbyrden¹⁹⁹, og det skal derfor stadig kunne bevises, at gerningsmanden har indset muligheden for at realisere gerningsindholdet i bestemmelsen som ved positiv indvilgelse eller selvvalgt tvivl.

I sagen er der ikke grundlag for at statuere et direkte forsæt, hvorfor en evt. domfældelse udelukkende vil hvile på et sandsynligheds- eller eventualitetsforsæt. Højesteret har i en anden sag udtalt, at tiltalte skal have forholdt sig accepterende til muligheden for, at tilfældet forholdt sig på en bestemt måde.²⁰⁰ Derved bliver en hypotetisk situation ikke genstand for bevisførelsen.²⁰¹

Anklagemyndigheden har i sagen mod Hayat-børnene bevismæssige vanskeligheder, hvorfor bevisførelsen skal stadfæstes i det faktisk forekommende. Der skal være tilstrækkeligt med beviser for at bevise en ligegyldighed ved tiltalte og derved en ond vilje til ens handlinger. Dette skal være det egentlige bevistema ved den positive indvilgelsesteori i stedet for en hypotetisk bedømmelse.²⁰² Anklagemyndigheden har indtil nu forsøgt at fremlægge beviser for børnenes ligegyldige indstilling ved Samina Hayats manglende indsigt i sine virksomheder, Jamilla Hayats manglende indberetning af de modtagne pengegaver, og Jimmy Hayats store forbrug og manglende indsigt i dette. Denne form for bevisførelse adskiller sig fra bevisførelsen ved f.eks. direkte forsæt samt sandsynlighedsforsæt, og man fører bevis for, at håbet om ikke at realisere gerningsindholdet ikke var afgørende for, at handlingen blev foretaget. Der er dog stadig her en snert af hypotetisk vurdering, hvorfor beviset for ligegyldigheden og den onde vilje skal være overbevisende.²⁰³ Anklagemyndigheden har indtil nu ved de fremlagte beviser skabt en tvivl om de tiltaltes manglende viden om før-forbrydelsen, og det er op til den kommende bevisførelse at understøtte denne tvivl.

Det er vigtigt, at retssikkerheden ikke forkastes i en sag, hvor man af principielle årsager kan være tilbøjelig til at statuere et eksempel. Derfor skal der i sager med generelle bevisproblemer heller ikke udelukkende tyes til sandsynligheds- eller eventualitetsforsæt som et naturligt alternativ, selvom det i forhold til fuldbyrdelsen enten i form af direkte eller indirekte accept er det mest lige til. Man skal i bedømmelsen være påpasselig med ikke indirekte at hvile på det hypotetiske forsæt som en grad af

---

¹⁹⁸ KBET 1999 nr. 1371 om udviklingen i lovgivningen og kriminaliteten samt hæleri og anden efterfølgende medvirken, Afsnit 9.2 – Reguleringens omfang

¹⁹⁹ *Bevisret. Oversigt*, s. 73-74

²⁰⁰ U 2012.1101 H, (Artikel, *Positiv indvilgelsesteori – et bevisproblem*, Afsnit: 1. Indledning)

²⁰¹ *Positiv indvilgelsesteori – et bevisproblem*, Afsnit: 1.2 Begrebet accept

²⁰² *Positiv indvilgelsesteori – et bevisproblem*, Afsnit: 2.1 Hvorfor bevisret?

²⁰³ *Positiv indvilgelsesteori – et bevisproblem*, Afsnit: 2.3 Beviset for ligegyldighed

dolus eventualis, da bedømmelsen sker på baggrund af en opstillet hypotese om, hvordan man som gerningsperson burde have ageret – og derved ikke fastholde sig ved de konkrete beviser. Dette er også en af problematikkerne i Michal Bjørn Hansens artikel om forsætbegrebets nedre grænse.²⁰⁴

6.3 ANVENDELSEN AF DOLUS EVENTUALIS

I forhold til anvendelsen af dolus eventualis så kan gerningsmanden på tidspunktet for fuldbyrdelsen eller i løbet af et længere forløb have haft en subjektiv indstilling, hvorved man har opfyldt betingelserne for at anvende dolus eventualis. Dog kan beskrivelsen af sagens faktum ikke gøre det ud for en overbeviselig grad af forsæt, så der kan ske dækning for sådan en subsumption.²⁰⁵

Dette er også tilfældet med sagen om Britta Nielsens børn. Det skaber et grundlag for at diskutere, hvilket mindstemål af subjektiv intensitet, der skal foreligge hos gerningsmanden, før der kan dømmes efter dolus eventualis.

Ligeledes er bevistemaet for anvendelsen af positiv indvilgelse ved dolus eventualis bestemt ved, at der vurderes ud fra gerningsmandens *accept af mulighed* for realisering af gerningsindholdet. Denne formulering er den nuværende for praksis, da Højesteret i U 2012.1101 H fastslog, at formuleringen *accept af risiko* anvendt af landsretten ikke var ”... et klart udtryk for dolus eventualis.”²⁰⁶

Ved U 1979.576 H stadfæstede Højesteret, at brugen af dolus eventualis ved forsætbedømmelsen ikke var i strid med gældende ret. Denne dom omfattede et adfærdsdelikt, hvor tiltalte handlede uagtet, at han havde indset muligheden for realisering af gerningsindholdet af STRFL § 124, stk. 1. Derved blev det fastslået, at dolus eventualis kan anvendes ved bedømmelse af adfærdsdelikter, som § 290 hidrører under. Det er dog væsentlig for senere bedømmelse, at Højesteret i U 1992.455 H fastslog, at ”... der bør generelt udvises varsomhed med hensyn til anvendelse af forsætsformen dolus eventualis (...)”²⁰⁷.

Når der dømmes efter dolus eventualis, så føres der reelt bevis for en *udvist ligegyldighed* fra tiltaltes side, som Clara Juul Holm tildels definerer det som i sin artikel *Positiv indvilgelsesteori – et bevisproblem*. Det ses også at være tilfældet i sagen med Britta Nielsens børn, som bevæger sig i den ydre grænse for dolus eventualis. Denne ligegyldighed kommer blandt andet til udtryk ved f.eks. Jamilla Hayat, der ”ikke tænkte mere ved det”²⁰⁸, og børnenes ellers manglende vilje til at søge yderligere oplysninger omkring den finansiering deres mor leverede. Anklagemyndigheden bevæger sig derfor også i en gråzone, hvor de reelt skal føre bevis for, at der hos Hayat-børnene forelå håb om, at deres handlinger ikke ville realisere gerningsindholdet i § 290.

---

²⁰⁴ U 2002B.391, *Om forsætsbegrebets nedre grænse*, Afsnit – Om definitionens formulering af kravet om accept

²⁰⁵ TfS 2001, 219, *Om forsætsbegrebets nedre grænse – dolus eventualis ved selvvalgt tvivl*, Afsnit – Om dolus eventualis i øvrigt

²⁰⁶ U 2012.1101 H

²⁰⁷ U 1992.455 H, Afsnit: *Højesterets dom*

²⁰⁸ *Live: Britta Nielsens børn i retten*, www.bt.dk

7. DE RETSPOLITISKE ASPEKTER

Ud over de juridiske udfordringer så rumsterer der ligeledes nogle retspolitiske aspekter, hvor sagen mod Hayat-børnene allerede nu har haft helt lavpraktiske konsekvenser for kontrollen i det offentlige. Sagen mod Britta Nielsen blev bekræftet af SØIK²⁰⁹ d. 31. oktober 2018, hvor de informerede om, at de i 2012 havde modtaget en indberetning om mistanke om svindel fra Danske Bank. Indberetningen omfattede kontooverførsler for 5 mio. kr., og der blev i de efterfølgende år svindlet for yderligere 28 mio. kr., hvorfor det må formodes, at svindlen kunne være stoppet før. Dette var begyndelsen for Rigsrevisionens undersøgelser af svindel i det offentlige, hvor sagsområdet bare er vokset det sidste halvandet år.²¹⁰

Rigsrevisionen konkluderede i deres rapport vedrørende svindel i Forsvarets Ejendomsstyrelse, at der er problemer med manglende dokumentation samt funktionsadskillelse ved, at det typisk er den samme person, som fungerer som rekvirent, indkøber og godkender, hvorfor det i dette tilfælde er de samme personer, der bestiller en ordre, godkender denne og efterfølgende får udbetalt det overskydende beløb.²¹¹ I en overordnet rapport udfærdiget til Skatteministeriet fra Rigsrevisionen får Skatteministeriet hård kritik for manglende eller svag kontrol med de penge, som skatteborgerne betaler, og hvor den årlige indtægt heraf ligger på ca. 1.000,00 mia. kr., som de offentligt ansatte i mere eller mindre grad har en let tilgængelighed til. Rigsrevisionen konkluderer, at kontrollen er *mangelfuld og svag*, og derfor er der en *forhøjet risiko* for, at der kan ske svindel med offentlige midler, som er tilfældet med bl.a. Britta Nielsen og svindlen i Forsvarets Ejendomsstyrelse. SKAT skal derfor ikke kun have fokus på virksomheder eller den offentlige forvaltning, da det nu også viser sig, at der ikke er ført tilstrækkelig kontrol med den enkelte borger som i tilfældet med Jamilla Hayat og hendes manglende indberetninger.²¹²

Som supplement til den øgede kontrol, så lægger sagen mod Britta Niensens børn op til yderligere ændringer af juridisk karakter, og disse vil blive berørt i de kommende afsnit.

7.1 ÆNDRING AF ANVENDELSESOMRÅDET FOR § 290

Det er tydeligt, at anvendelsesområdet for § 290, og særligt § 290, stk. 3, ikke er blevet udfordret på denne måde før.

Udgangspunktet for udfærdigelsen af bestemmelsens gerningsindhold er udtrykket *udbytte*, som er valgt til begge led af bestemmelsen. Dette med udgangspunkt i, at handlingen til realiseringen af

---

²⁰⁹ *Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet

²¹⁰ Rigsrevisionen skal granske statens kontroller, www.dr.dk

²¹¹ Manglende kontrol med millionindkøb i forsvaret fører til alvorlig mistanke om svig og dokumentfalsk, www.politiken.dk

²¹² Rigsrevisionens notat om tilrettelæggelsen af en større undersøgelse af statens forretningsgange og interne kontroller med henblik på at undgå statsansattes besvigelser, www.ft.dk

gerningsindholdet er direkte tilknyttet udbyttet, og en forudsætning for anvendelsen af bestemmelsen er, at udbyttet er identificerbart.

Som en del af gerningsindholdet i bestemmelsen kan dette udbytte skjules, opbevares osv. Det blev af udvalget bestemt, at man ikke ville indsætte yderligere eksempler, da det vil være nær umuligt at lave en udtømmende angivelse af de forskellige former for handlinger med udbyttet. På tidspunktet mentes det at være en fordel for vurderingen, at bestemmelsen også dækker områder inden for speciallovgivning. De valgte bistandsformer i bestemmelsen er derfor udvalgt med udgangspunkt i de to tidligere bestemmelser.²¹³

7.1.1 MATERIEL ATYPICITET

Ovenstående overvejelser er snart 21 år gamle, og der har været en udvikling særligt de seneste år, som lægger op til en revurdering af usikkerhederne ved et bredt anvendelsesområde. Materiel atypicitet gælder som fortolkningsgrundlag for ethvert lovbrud. Her kan et tilfælde nødvendigvis ikke være omfattet af et anvendelsesområde, selvom bestemmelses ordlyd kan give et andet indtryk.²¹⁴

Materiel atypicitet knytter sig til en bestemmelses objektive gerningsindhold. Atypiciteten ligger i hæleribestemmelsens stk. 1, hvor det egentlige strafbare forhold er beskrevet. Overtrædelsen af det objektive gerningsindhold er i sagen mod Hayat-børnene ikke bestridt. Det kan diskuteres, om det modtagne falder under straffrihedsgrunden i stk. 3 som sædvanligt underhold. Dette vil dog ud fra et objektivt grundlag afvises, da det modtagne udbytte står i misforhold til et beskedent hjem. Derfor vil forholdet reelt vurderes efter stk. 1, hvor forsætkravet efter praksis er forholdsvist lavt. Ved denne brug af den nedre grænse udfordres den konkrete vurdering af sagen. I sagen mod Britta Nielsens børn, må børnenes konkrete livsomstændigheder vurderes i forhold til deres forvænte modtagelse af penge og andre gaver fra deres mor. I nogle tilfælde kan man diskutere, om man ikke skal straffe for realisering af gerningsindholdet i stk. 1 pga. materiel atypicitet, fordi lovgiver ikke har taget højde for særlige tilfælde, der falder uden for anvendelsesområdet af stk. 3. Det lave forsætkrav tager derfor ikke højde for tiltaltes subjektive forhold og forudgående viden.

7.1.2 SPECIFICERING AF ANVENDELSESOMRÅDET FOR § 290, STK. 3

Resultatet af dommen mod Britta Nielsens børn kan danne grundlag for eksemplificering af yderligere tilfælde, som er omfattet af § 290, stk. 3. Det primære eksempel, som går igen i den juridiske litteratur er eksemplet med den dyre pelsfrakke.²¹⁵ Denne vil som udgangspunkt stå i misforhold til sædvanligt underhold. Der er dog ikke beskrevet yderligere til at eksemplificere problematikken, hvorfor domstolene må vurdere anvendelsen ud fra subjektive og til dels hypotetiske kriterier, da der ikke foreligger et vidtgående objektivt grundlag for vurderingen. Der er ikke megen

---

²¹³ KBET 1999 nr. 1371 om udviklingen i lovgivningen og kriminaliteten samt hæleri og anden efterfølgende medvirken, Afsnit 10.1 – Hæleribestemmelsens gerningsindhold

²¹⁴ *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, s. 99

²¹⁵ Kommentarer til straffeloven, nr. 1519

tidligere praksis for anvendelsen af § 290, stk. 3, og RPL § 509 kan kun anvendes perifært, som supplement til vurderingen.

Dette resulterer i, at der kun er beskrevet tilfælde, hvor man får en enkeltstående ting foræret, som afviger fra det, som man normalvis vil få. Det var også tilfældet i U 2005.1075 Ø, hvor især bilernes værdi blev lagt til grund som værende modstridende med sædvanligt underhold.

En specificering af anvendelsesområdet for § 290, stk. 3 vil være aktuelt, da der i den nære fremtid kan opstå tvivlsspørgsmål i f.eks. sagen vedrørende Forsvarets Ejendomsstyrelse, hvor en af de sigtede har bragt flere ting af høj værdi ind i det fælles hjem. Hvis den sigtede har bragt dyre designermøbler ind i hjemmet, har ægtefællen så modtaget disse, eller er hun med til at opbevare dem? Man kan som ægtefæller have et fælles hjem, men er det ensbetydende med, at de genstande, som hjemmet huser, også er fælles. Det kan diskuteres, om det er rimeligt, at en ægtefælle f.eks. straffes for midlertidig brug af en dyr computer, som den anden har erhvervet ved en strafbar lovovertrædelse. Der er også spørgsmålet om, hvilke krav der kan stilles til en ægtefælle i tilfælde, hvor der er bragt ulovlige genstande ind i det fælles hjem²¹⁶, og hvad er ægtefællens rolle, og kan man underlægges en handlepligt?²¹⁷ Disse spørgsmål er med til at berøre selvinkriminering²¹⁸ og hensynet til en parts nærmeste. Det vil i samme ombæring være ideelt at specificere kravene til børn. Den kriminelle lavalder er 15 år, men hvad kan man forvente af et barn i denne alder. I sagen om Britta Nielsens børn er der ud fra en konkret vurdering foretaget et skæringspunkt ved 18 år, men vil der ud fra hver enkelt families subjektive forhold skulle foretages en vurdering på baggrund af et objektivt grundlag fastlagt af lovgiver?

For den enkelte borger er det uklare anvendelsesområde problematisk, da det ikke er specificeret, hvad man reelt kan/må modtage uden, at man sætter spørgsmålstegn ved ophavet. Det er en tydelig belastning og et stort indgreb i den enkelte borgers tilværelse, hvis denne pålægges et strafansvar, og det skal kun ske i tilfælde, hvor der er rimelig sikkerhed for, at den tiltalte er omfattet af de aktuelle straffebestemmelser.²¹⁹ Ved en tydeliggørelse af anvendelsesområdet for § 290, stk. 3 vil der være en klar forudsætning for, hvad der forventes af den enkelte borger i forhold til at modtage større gaver eller lign. fra et familiemedlem.

7.1.3 DE SUBJEKTIVE BETINGELSER

Ved udvalgets drøftelse i kommissionsbetænkningen fra 1999 omkring graden af forsæt var der enighed om, at der kun kan straffes for forsætlige forhold ved anvendelsen af § 290. Dertil kommer, at der ikke er behov for at straffe for simpel uagtsomhed, men kun tilfælde som indebærer grov

---

²¹⁶ *Svindel-sigtets hus smækket med design*, www.ekstrabladet.dk

²¹⁷ I STRFL § 142 kriminaliseres undladelsen på opfordring at yde nogen, hvem offentlig myndighed tilkommer, en bistand, hvorved en forbrydelse udsætter velfærd for fare, hvis opoffelse ikke er af større betydning. Det clasher dog med forbuddet mod selvinkriminering.

²¹⁸ Forbuddet mod selvinkriminering er helt grundlæggende og følger blandt andet FN's Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder, art. 14, stk. 3, litra g.

²¹⁹ *Bevisret. Oversigt*, s. 73

uagtsomhed som ved § 303. Et flertal af udvalget argumenterede ligeledes for, at konsekvensen ved at forhold omfattet af grov uagtsomhed skulle kriminaliseres i § 290, ville kriminalisere andre forhold, som normalt ikke udgør en lovovertrædelse. Når bestemmelsen ved denne lovændring blev mere vidtgående, så krævede dette en balance i bedømmelsen, da sædvanlige og almindelige forhold ikke skal kriminaliseres. For at favne grænseområder kan specifikke tilfælde af hæleri, hvor der er tale om grov uagtsomhed, reguleres ved særbestemmelser, som det ses ved § 303.²²⁰

Et mindretal bemærkede dog, at en effektiv regulering af hæleri skal underbygges ved brugen af grov uagtsomhed, og det ikke er dækkende udelukkende at benytte sig af særbestemmelser. Dette kan præciseres med bemærkninger til § 290, som skal tydeliggøre, at grov uagtsomhed skal anvendes i grænseområdet for forsæt og ikke simpel uagtsomhed.²²¹

Hvis det skulle blive aktuelt at udvide de subjektive betingelser, så det også omfatter grov uagtsomhed, ville det være nødvendigt at ophæve den allerede dertilhørende uagtsomhedsbestemmelse i kapitlet, så der bliver opretholdt en konsekvent vurdering af hæleri-forholdene.²²² En ny vurdering af det at *formode* noget i juridisk forstand kan også blive aktuelt, da et af de gennemgående elementer er i sagen mod Hayat-børnene er, hvad de har *måtte formode*. Efter forarbejderne så er en ”almindelig” *formodning* en mindre sandsynlighed end *overvejende sandsynligt*, og derfor defineres som en uagtsomhedsform. En uklar definition går imod *legalitetsprincippet*, hvor den almene borger kun kan straffes efter bestemmelser tilhørende en kundgjort lov, og man derfor har haft en mulighed for at orientere sig herom.²²³ Denne usikkerhed lægger op til en præcisering af de subjektive betingelser, så det står mere klart, hvornår der er risiko for at overtræde en straffebestemmelse.

7.2 ÆNDRING AF ANVENDELSEN AF § 303

Den positive indvilligelse ligger derfor på grænsen til uagtsomhed. I sagen mod Britta Nielsens børn må det formodes ud fra det foreliggende, at der har været en høj grad af bevidsthed omkring de høje beløb, der er blevet brugt til at finansiere deres livsstil – hvis ikke fælles, så individuelt. Dertil kommer en grovhed i at løbe risikoen ved fortsat at benytte sig af de penge, som deres mor stiller til rådighed for dem. Disse elementer statuerer til sammen en uagtsomhed, hvor børnene ikke har haft en tro på, at deres handlinger ikke var kriminelle. Forbrugets størrelse vil ligeledes tangere til grov uagtsomhed, da det står i større kontrast til normen. Ved en sådan definition kommer man uden om problematikken ved at skulle føre bevis for ”ligegyldighed” og i stedet have fokus på en *accept af risiko*, som kan dække over bevidst uagtsomhed.²²⁴

---

²²⁰ KBET 1999 nr. 1371 om udviklingen i lovgivningen og kriminaliteten samt hæleri og anden efterfølgende medvirken, Afsnit 9.3 – Subjektive betingelser

²²¹ *Ibid*

²²² KBET 1999 nr. 1371 om udviklingen i lovgivningen og kriminaliteten samt hæleri og anden efterfølgende medvirken, Afsnit 9.3 – Subjektive betingelser

²²³ *Om at ”formode” – straffelovens § 168 om pengefalsk*, s. 1

²²⁴ U 2005B. 140, *Acceptforsæt – en farbar vej*, Afsnit: 2. Strafferetlig teori

Da uagtsomhed i dag ikke er en del af det subjektive krav til § 290, kan der ikke straffes herfor. Som tidligere nævnt så dækker § 303 ikke de gængse hæleri-forhold, som er nævnt i gerningsindholdet til § 290. De to bestemmelser er derfor adskilt, og § 303's formål er primært at indskrænke området for egentlige hæleri-forretninger i forbindelse med professionel og organiseret kriminalitet. En sag som den mod Britta Nielsens børn eller andre sager, hvor der er modtaget udbytte fra en strafbar handling, ville kategoriseres som organiseret kriminalitet. Det eneste aspekterne har tilfælles, er den kontinuerlige kriminelle aktivitet²²⁵, men derved stopper sammenligningsgrundlaget også. Men med flere sager om svindel i bl.a. det offentlige, hvor gerningsmanden også har anvendt udbytte i det fælles samliv, kan der være tale om nye sager, hvor det skal bedømmes, om et familiemedlem har gjort sig skyldig i § 290.

Sagen vedrørende svindel i Forsvarets Ejendomsstyrelse er et godt eksempel herpå. Her er det dokumenteret, at huset tilhørende en af de sigtede er blevet gennemrenoveret gennem en periode fra 2007-2019, hvor der er blevet foretaget en totalrenovering af huset, og der er blevet opført en tilbygning og terrasse samt lagt nyt tag.²²⁶ Udover dette er der inventar i huset for flere millioner. På et billede fra en salgsopstilling ses der designinventar vurderet til over 200.000,00 kr. Ved aktindsigt i den sigtedes lønoplysninger fremgår det, at vedkommende i november 2019 tjente 36.719,00 kr. før skat.²²⁷ Som samlever/ægtefælle med kendskab til sin partners løn, burde et sådant forbrug muligvis vække undren. Det er den samme problematik, som danner grundlaget for sagen mod Britta Nielsens børn, og denne problematik vil formentlig også forekomme i flere af de andre sager om svindel med offentlige midler – hvad kan familiemedlemmer stilles til ansvar for?

Hvis Britta Nielsens børn bliver frikendt for manglende forsæt, kunne en kriminalisering ved uagtsomhed være en mulighed at kriminalisere et område, som for samfundet pt. ligner et stigende problem – i hvert fald i de kommende sager om svindel med offentlige midler. Ud fra et retspolitisk synspunkt kunne der være opbakning til en sådan udvidelse eller på anden måde kriminalisering, da tendensen i samfundet i dag er at kriminalisere ud fra enkeltstående tilfælde, som man bl.a. så det med den i folkemunde såkaldte ”Knivlov”, og et endnu mere aktuelt eksempel med strafskærper i forbindelse med overtrædelser af straffeloven relateret til Covid19-situationen. Der er et større ønske til kontrol af offentligt ansatte samt højere straffe til de personer, som skulle finde på at begå svindel i relation til deres arbejde.^{228 229}

7.3 ANERKENDELSE AF RETSOMRÅDERNES FORSKELLIGHED

Dolus eventualis er ikke bredt anvendt i strafferetten, og den er primært møntet på bestemte bestemmelser, hvorfor praksis ej heller er prangende. Et område, hvor dolus eventualis dog flittigere er blevet anvendt end andre, er ved skatte- og afgiftsstrafferetten. Dette ses også i de domme, som er

---

²²⁵ Uddrag af definitionen på *økonomisk kriminalitet* fra Gyldendals Ordbog, www.denstoredanske.dk

²²⁶ *Se billederne: Svindel-sigtets hus gennem vild forvandling*, www.ekstrabladet.dk

²²⁷ *Svindel-sigtets hus smækket med design*, www.ekstrabladet.dk

²²⁸ *Transparency International efterlyser højere straffe for offentligt ansatte, der misbruger deres stilling*, www.avisen.dk

²²⁹ *Svindel i det offentlige skal stoppes*, www.amtsavisen.dk

anvendt i specialets analyse, hvor der til stadighed statueres et større ansvar for erhvervsdrivende, som har et virksomhedsansvar qua deres stillinger, f.eks. som direktør, og hvor man ikke griber ind i virksomhedsledelsen ved den mindste risiko for realisering af en strafbar lovovertrædelse.²³⁰

Ved sager relateret til skatte- og afgiftsstrafferetten er det ved praksis statueret, at anvendelsen af *dolus eventualis* ved positiv indvilgelse er en fuld ud accepteret forsætform, da man ønsker at straffe tilfælde, hvor *”den tiltalte har afgivet – eller har været ansvarlig for afgivelse af – urigtige, vildledende eller ufuldstændige angivelser under omstændigheder, hvor den tiltalte måtte indse, at der forelå en risiko for unddragelse, men hvor den tiltalte alligevel har handlet som sket.”*²³¹

Det fremgår ikke nogen steder, at denne praksis er genstand for skærpelse af tiltalepraksis, men praksis statuerer en yderligere skærpelse af ansvarsvurderingen, hvor man inden for området har påtaget sig forpligtelser, og derfor medfører indsigelser om uvidenhed, manglende indsigt m.m. ikke straffrihed.²³² Denne praksis kan, hvis det findes nødvendigt, anvendes ved hæleritilfælde. De tilfælde, som bebrejdes inden for skatte- og afgiftsområdet omkring uvidenhed m.m., kan videreføres, da problematikken omkring netop dette også går igen i sagen vedrørende Britta Nielsens børn. I hvert fald er der mulighed for at specificere et særligt ansvar inden for lignende tilfælde, da der er visse problematikker, der går igen. En speciel praksis tilknyttet visse områder er ikke en umulighed, og særligt i grænsetilfælde, hvor man her kredser omkring den nedre forsætgrænse og bevidst uagtsomhed.²³³

7.3.1 SELVSTÆNDIG KRIMINALISERING AF TYPETILFÆLDE

Den kriminalpolitiske debat kører typisk på, at ”kriminalitet ikke betaler sig”. Derved er hæleribestemmelsen aktuel, da den kriminaliserer den efterfølgende bistand fra før-forbrydelsen, og man således ikke kan drage fordel af udbyttet. Ved et bredere anvendelsesområde fastslås det, at intet udbytte er mere acceptabelt end andet, og derfor skal der ikke være en udtømmende liste for før-forbrydelserne.

I forhold til bevisbyrde vil et bredt anvendelsesområde for én bestemmelse være et foretrække, da der i nogle tilfælde kan være tale om ond tro ved f.eks. erhvervelsen af et udbytte, men gerningsmanden har nødvendigvis ikke en fornemmelse af hvilken strafbar lovovertrædelse, der er gået forud. I disse tilfælde er det svært at specificere tiltalespørgsmålet, og det kan vanskeliggøre domstolens subsumption. Denne problemstilling gøres heller ikke lettere ved, at modus kan dække flere lovovertrædelser, som de kriminelle nødvendigvis ikke er bevidste om.²³⁴

---

²³⁰ SR.2018.397, Afsnit – 1. ”Dolus eventualis”

²³¹ SR.2018.397, Afsnit – 1.3 Nogle kommentarer til de tre domme

²³² Ibid

²³³ TfK 2016.1, *Positiv indvilligelsesteori – et bevisproblem*, Afsnit – 2.7 Positiv indvilligelse kan være uagtsomhed

²³⁴ LFF 2001-03-21 nr. 194 Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeven – Hæleri og anden efterfølgende medvirken samt IT-efterforskning, Afsnit 2.2 – Udvalgets vurdering af retstilstanden

Hvis det ikke findes muligt eller realistisk ud fra det allerede foreliggende formål med § 303 at udvide denne bestemmelses anvendelsesområde, vil det ud fra et retspolitisk synspunkt være en mulighed at foretage en selvstændig kriminalisering af særlige tilfælde af hæleri som ved sagen mod Britta Nielsens børn. Retten skal i denne sag vurdere, hvor grænsen for selvvalgt tvivl går ved i dette tilfælde ikke at opsøge nærmere information om anvendte penges ophav. Retten skal afgøre anvendelsen af den nedre forsætgrænse, og det skal ud fra dette vurderes, om forsætgrænsen i § 290, stk. 1 er tilpasset alle typer af hæleri.

Herved skal der fra politisk side vurderes, hvad der ud fra samfundsmæssige forpligtelser kan kræves af den enkelte borger. På skatteområdet er der gennem de senere år stadfæstet en brug af *dolus eventualis* ved positiv indvilgelse i forbindelse med ens virksomhedsansvar. Dette ses bl.a. i nyere retspraksis i skatte- og afgiftsstrafferetten, hvor flere erhvervsdrivende, er blevet straffet efter *dolus eventualis*, da de måtte have indset, at der var en risiko for overtrædelse af reglerne om skatte- og afgiftsunddragelser, men hvor de har undladt at gribe ind.²³⁵ Vil det derfor også være relevant at skærpe reglerne for realisering af gerningsindholdet tilknyttet § 290? Ud fra Michael Bjørn Hansens synspunkt i TfS 2001, 219 vil det ikke være ansvarligt at benytte *dolus eventualis* ud fra en vurdering af, hvad der på tidspunktet rent subjektivt set som samfundsmæssigt uansvarligt.²³⁶

For sikre den enkeltes retssikkerhed vil det derfor være mest korrekt at løse forsætproblematikken ved hæleri i et tilfælde som med Hayat-børnene, så der forfattes en ny bestemmelse med eksplicit objektive og subjektive betingelser samt egen straffehjemmel, som direkte dækker et sådan tilfælde og en sådan kritisabel adfærd. Hvor der ikke er præciseret et specifikt anvendelsesområde i bestemmelsens gerningsindholdet, så skal det derimod fremgå klart af forarbejderne. På den måde slipper man også for at foretage analoge fortolkninger ud fra andre retsområder samt straffebestemmelser for at indskrænke anvendelsesområdet for f.eks. § 290, stk. 3, som i forarbejderne ikke er særlig detaljeret.

7.4 FREMTIDEN FOR STRFL § 290

Det er endnu ukendt, om sagen Britta Nielsens børn vil være grundlaget for ændringer af § 290. Sagen har allerede nu rejst nogle principielle spørgsmål omkring bevisbedømmelse og forsætvurdering, hvorfor ændringer kunne blive aktuelt. Dette er både for sikre vurderingen af disse elementer for domstolene samt sikre retssikkerheden for den enkelte borger²³⁷, og denne borgers bevidsthed om § 290's omfang. Højesteret har ikke taget stilling til forsætgrundlaget for § 290, og de tidligere lovrevisioner har ladet fortolkningsgrundlaget stå relativt åbent. En usikkerhed inden for dette retsområde er ideelt at få underlagt rettens stillingtagen, da hensynet til borgerne må veje tungest.²³⁸ Da anvendelsen af *dolus eventualis* ikke er specificeret på de fleste retsområder, kan det også

---

²³⁵ SR.2018.397, Afsnit – 1. ”*Dolus eventualis*”

²³⁶ TfS 2001, 219, *Om forsætsbegrebets nedre grænse – dolus eventualis ved selvvalgt tvivl*, Afsnit – Selvstændig kriminalisering

²³⁷ U 2005B. 140, *Acceptforsæt – en farbar vej*, Afsnit – 6. Krav til lærebøgerne

²³⁸ U 1981B.352, *Højesteret og dolus eventualis. Nogle bemærkninger i anledning af U 1979.576 H*, s. 2

formodes, at der er en større anvendelse af *dolus eventualis* i domsbegrundelserne, da der ikke sker en skarp afgrænsning fra sandsynlighedsforsættet. Dette kan forekomme i de tilfælde, hvor dommeren har vurderet sagens faktum og tilhørende jus, men i tilfælde hvor et forhold ligger under 50%-grænsen. Her kan det være lettere at lægge mere vægt på sagens faktum og derved sandsynlighedsgraden.²³⁹ En for vidtgående accept-bedømmelse i forhold til modtagelsen af udbytte fra en strafbar lovovertrædelse vil i værste tilfælde ud fra et strafferetligt synspunkt kunne rejse processuel kritik, hvis en bedømmelse hviler for meget på en subjektiv og hypotetisk vurdering. Graden af bebrejdelse ved forsætvurderingen skal i givet fald specificeres for at sikre en retssikkerhedsmæssig forsvarlighed og for nuværende skal *in dupio pro reo* komme tiltalte til gode.²⁴⁰

---

²³⁹ U 2002B.391, *Om forsætsbegrebet nedre område*, Afsnit – Skjult *dolus eventualis*

²⁴⁰ *Om forsætsbegrebets nedre grænse*, Afsnit: Om definitionens formulering af kravet om accept, s. 3

LITTERATURLISTE

---

*Artikler, lovgivning og retspraksis er hentet fra Karnov, hvorfor henvisningerne er efter deres opsætning

Bøger

Langsted, Lars Bo: *Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren*, 6. udgave, Karnov Group Denmark A/S Danmark, 2015

Waaben, Knud: *Strafferettens specielle del*, v/ Lars Bo Langsted, 6. udgave, Karnov Group Denmark A/S, 2014

Munk-Hansen, Carsten: *Retsvidenskabsteori*, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2014

Toftegaard Nielsen, Gorm, Thomas Elholm & Morten Niels Jakobsen: *Kommenteret straffelov, speciel del*, 11. Udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2017

Zahle, Henrik: *Bevisret. Oversigt*, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1994

Vestergaard, Jørn: *Forbrydelser og andre strafbare forhold*, 3. udgave, Jørn Vestergaard & Gjellerup, 2018

Artikler

TfS 2001,219, Bjørn Hansen, Michael: *Om forsætsbegrebets nedre grænse – dolus eventualis ved selvvalgt tvivl*

TfK 2014.227, Lassen, Hans Jørgen: *Dolus eventualis? Positiv indvilligelse kontra risikoaccept*

U 1988B.131, Lars Bo Langsted, *Dolus eventualis – en del af gældende dansk ret*

TfK 2016.1, Juul Holm, Clara: *Positiv indvilgelsesteori – et bevisproblem*

SR.2018.397, Pedersen, Jan: *Kommentarer til udvalgte skattestraffedomme "Dolus Eventualis", SKM2018.39BR, SKM2018.320.VLR og SKM2018.474.ØLR – Inkrimineringsforbuddet i retssikkerhedslovens § 10, SKM2018.330.BR*

U 2005B.140, Bjørn Hansen, Michael: *Acceptforsæt – en farbar vej*

U 2002B.391, Bjørn Hansen, Michael: *Om forsætsbegrebets nedre område*

FM 1994.67, Toftegaard Nielsen, Gorm: *Om at "formode"*

U 1981B.352, Garner, Niels: *Højesteret og dolus eventualis, Nogle bemærkninger i anledning af U 1979.576 H*

LSR af 28.06.2018 Journalnr. 17-0175621, *Skattepligtige gaver - checks indsat på bankkonto – lejlighedsgaver*

U 2019B.48, Langsted, Lars Bo, *Dankortet i strafferetlig belysning*

TfK 2018.1, Staal, Eva: *Bevisbedømmelse i straffesager med mange former for beviser m.v. – den fri bevisbedømmelse*

Internet

Formueforbrydelser - de almindelige berigelsesforbrydelser (straffelovens §§ 276- 283 samt § 290, § 291, § 293 og § 293 a) Vidensbasen, Anklagemyndigheden, www.vidensbasen.anklagemyndigheden.dk - besøgt d. 22. marts 2020

Byggesten i Samfundsvidenskabelige Opgaver, www.samf.ku.dk - besøgt d. 6. april 2020

Højesterets virksomhed, www.hoejesteret.dk - besøgt d. 24. marts 2020

G.A.3.2.2.1.3.2.3 Transgbeneficiet (beskedent hjem og beskeden levefod), www.skat.dk - besøgt d. 16. februar 2020

Appeltilladelser – Spørgsmål om hvorvidt transgbeneficiet hindrer, at der kan foretages udlæg i en budgetkonto, www.domstol.dk - besøgt d. 16. februar 2020

G.A.3.1.1.1.3.3 Tabeltræk efter § 10, stk. 1, www.skat.dk - besøgt d. 16. februar 2020

iPhone 5 er ikke en del af et "beskedent hjem" – trods alt, www.fairadvokater.dk - besøgt d. 23. februar 2020

Få overblikket: Sådan er sagen mod Britta Nielsen forløbet, www.altinget.dk - besøgt d. 6. april 2020

Dom i Britta Nielsen-sag står ved magt, www.anklagemyndigheden.dk - besøgt d. 6. april 2020

Analyse af empiri, www.sdu.dk - besøgt d. 6. april 2020

Britta Nielsen skal i fængsel – her er dommen, www.tv2.dk - besøgt d. 6. april 2020

Paragraf brugt mod Stein Bagger er i spil mod Britta Nielsen, www.finans.dk - besøgt d. 6. april 2020

Britta Nielsens børn tiltales for groft hæleri, www.politiken.dk - besøgt d. 7. april 2020

Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Nielsens børn fortsætter, www.dr.dk - besøgt d. 4. maj 2020

Ny undersøgelse: 7 ud af 10 børn får mobil, før de er 10 år gamle, www.politiken.dk - besøgt d. 19. april 2020

Forældre køb rykker ind i bilbranchen, www.berlingske.dk - besøgt d. 26. april 2020

Kontantbetaling må maksimalt være 8.000,00 kr., www.vadestedet6.dk - besøgt d. 26. april 2020

Fakta: Her går grænsen for kontante betalinger, www.jyllands-posten.dk - besøgt d. 26. april 2020

Kontantforbuddet temaet i højesteretsdom, www.fsr.dk - besøgt d. 26. april 2020

Gaver, www.skat.dk - besøgt d. 20. april 2020

07.016 - Kontantgaver (pengegaver), værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked og andet, fx bil eller båd, www.blanket.virk.dk - besøgt d. 20. april 2020

C.A.6.6 Oversigt over gavereglerne, www.skat.dk - besøgt d. 20. april 2020

Live: Britta Nielsens børn i retten, www.bt.dk - besøgt d. 4. maj 2020

Overblik: Sager om svindel med offentlige midler pibler frem, www.jyllands-posten.dk - besøgt d. 21. april 2020

Statsadvokat: Fejl i svindelsag i Socialstyrelsen, www.anklagemyndigheden.dk - besøgt d. 21. april 2020

Rigsrevisionen skal granske statens kontroller, www.dr.dk - besøgt d. 6. maj 2020

Manglende kontrol med millionindkøb i forsvaret fører til alvorlig mistanke om svig og dokumentfalsk, www.politiken.dk - besøgt d. 21. april 2020

Se billederne: Svindel-sigtets hus gennem vild forvandling, www.ekstrabladet.dk - besøgt d. 27. april 2020

Svindel-sigtets hus smækket med design, www.ekstrabladet.dk - besøgt d. 27. april 2020

Transparency International efterlyser højere straffe for offentligt ansatte, der misbruger deres stilling, www.avisen.dk - besøgt d. 27. april 2020

Svindel i det offentlige skal stoppes, www.amtsavisen.dk - besøgt d. 27. april 2020

Rigsrevisionens notat om tilrettelæggelsen af en større undersøgelse af statens forretningsgange og interne kontroller med henblik på at undgå statsansattes besvigelser (Notat: 20-04-20), www.ft.dk - besøgt d. 20. april 2020

Lovgivning

Lovbekendtgørelse 2019-09-17 nr. 976, Straffeloven

Lovbekendtgørelse 2019-09-10 nr. 938, Retsplejeloven

Lovbekendtgørelse 2019-09-06 nr. 930 om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme, Hvidvaskloven

Betænkning; 1999 nr. 1371 om udviklingen i lovgivningen og kriminaliteten samt hæleri og anden efterfølgende medvirken (Delbetænkning I afgivet af Justitsministeriets udvalg om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet)

LFF 2001-03-21 nr. 194, Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Hæleri og anden efterfølgende medvirken samt IT-efterforskning)

Dansk retspraksis

U 2015.3873 H

U 2014.2268 Ø

U 2014.2236 V

SKM 2014.420 ØLR

U 2013.42 Ø

U 2012.1101 H

TfK 2010.638/3 Ø

U 2006.2926 Ø

U 2005.1075 Ø

U 1998.277 H

U 1997.572 V

U 1992.455 H

U 1991.449 V

U 1980.680 Ø

U 1979.784 H

U 1979.576 H

U 1978.232 Ø

U 1977.572 V

U 1977.376 Ø

U 1976.219 Ø

U 1971.52 H

U 1971.766 H

U 1968.869/2 Ø

U 1965.176 V

U 1962.747 H

U 1959.581/1 Ø

U 1958.543/3 H

Bilag

1) Tidslinje over sagen mod Britta Nielsen – omfatter kilden:

- *Få overblikket: Sådan er sagen mod Britta Nielsen forløbet*, www.altinget.dk

2) Transskribering af live-dækning fra retssagen mod Britta Nielsens børn – omfatter kilderne:

- *Live: Tiltalt for groft hæleri: Afhøringen af Britta Nielsens børn fortsætter*, www.dr.dk
- *Live: Britta Nielsens børn i retten*, www.bt.dk

3) Skærmpoint af antal anslag

4) Kontaktinformation